

BATTONYA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

II. Kötet: INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MÓDOSÍTÁSA

MUNKAANYAG

2022. december

Készítette:
EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Farkas László

Településtervező

TT 01-6199; Tkö 01-16873

Janza Frigyes

Ügyvezető, közgazdász

Dr. Mérei András

Projektvezető, terület- és
településfejlesztő geográfus

Tapasztó Dénes

Terület- és településfejlesztési
szakértő

Megbízó:

Battonya Város Önkormányzata

Cím: 5830, Battonya, Fő utca 91.

Tel.: 06 (68) 456 000

Fax: 06 (68) 457 615

E-mail: jegyzo@battonya.hu

Honlap: www.battonya.hu

Dátum:

2022. december

www.exante.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	6
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	7
2.1	A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	7
2.2	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	10
3	JÖVŐKÉP, KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI.....	11
3.1	A jövőkép meghatározása.....	11
3.1.1	A város jövőképe	11
3.2	A középtávú célrendszer bemutatása	12
3.2.1	Átfogó célok.....	12
3.2.2	Városi szintű középtávú tematikus célok	14
3.3	Városrészi szintű területi célok meghatározása	16
3.4	A jövőkép, az átfogó célok, illetve a tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	16
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	19
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	20
4.1.1	Városmag akcióterület	20
4.1.2	Anti-szegregációs akcióterület	21
4.2	Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése.....	24
4.2.1	Városmag akcióterület	24
4.2.2	Anti-szegregációs akcióterület	26
4.3	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz.....	26
4.3.1	Kulcsprojektek.....	26
4.3.2	Hálózatos projektek.....	27
4.3.3	Egyéb projektek	28
4.4	A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve.....	29
4.4.1	A tervezett fejlesztések forrásigénye és ütemezése	29
4.4.2	Békés Megye Integrált Területi Programja és az ITS kapcsolata.....	34
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	36
5.1	A szegregátumok bemutatása.....	36
5.1.1	A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása	36
5.1.2	A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek helyzetelemzése.....	39

5.2	Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások.....	42
5.3	Anti-szegregációs intézkedési terv.....	43
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések.....	43
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések.....	46
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	46
5.3.4	Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring.....	46
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	48
6.1	Külső összefüggések.....	48
6.2	Belső összefüggések.....	51
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata.....	51
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	54
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	57
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	57
8.2	Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szervezeti kereteinek meghatározása.....	60
8.3	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	63
8.4	Monitoring rendszer kialakítása	64
8.4.1	Az output és eredmény indikátorok meghatározása.....	64
8.4.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	71
9	MELLÉKLETEK.....	74

ÁBRAJEGYZÉK

---

1. ábra: Battonya középtávú stratégiai célrendszere (forrás: saját szerkesztés).....	17
2. ábra Városközpont akcióterület.....	20
3. ábra Anti-szegregációs akcióterület.....	21
4. ábra Battonya, szegregációval veszélyeztetett területek (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)	23
5. ábra Battonya szegregátum áttekintő (forrás: forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)	37
6. ábra Battonya 1. szegregátum (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás).....	39
7. ábra Battonya 2. szegregátum (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)	40
8. ábra Battonya, szegregációval veszélyeztetett területek (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)	41
9. ábra: Battonyai Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése	61
10. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása (Forrás: Battonya ITS, 2014-2020).....	71

TÁBLÁZATOK

---

1. táblázat: Az átfogó és tematikus célok kapcsolata (forrás: saját szerkesztés).....	18
2. táblázat: Szegregátumok adatai Battonyán (forrás: forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)	23
3. táblázat: A Városközpont akcióterületen belül tervezett fejlesztések	25
4. táblázat: Az anti-szegregációs akcióterületen belül tervezett fejlesztések.....	26
5. táblázat: Hálózatos projektek.....	27
6. táblázat: Egyéb projektek	28
7. táblázat: A tervezett fejlesztések forrásigénye és ütemezése	33
8. táblázat: A tervezett fejlesztések illeszkedése a TOP Plusz struktúrájához	35
9. táblázat: Szegregátumok adatai Battonyán (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás).....	38
10. táblázat: Általános anti-szegregációs intézkedések	45
11. táblázat: Terület specifikus anti-szegregációs intézkedések	45
12. táblázat: Anti-szegregációs intézkedések ütemezése.....	45
13. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	53
14. táblázat: Kockázatok összefoglaló táblázata.....	56
15. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai.....	66
16. táblázat: A tervezett fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	70

1 BEVEZETÉS

Battonya Város Képviselőtestülete 167/2021. (XII. 16.) sz. Kt. határozatával döntött a város integrált településfejlesztési stratégiájának és az azt megalapozó helyzetelemző dokumentum felülvizsgálatáról. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Battonya Város 2017-ben készítette el eredeti Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, amelyet a város Képviselőtestülete 175/2017. XII.21) sz. Kt. határozatával fogadott el. 2019-ben az ITS technikai módosítására került sor, a módosított anyagot a Képviselőtestület a 73/2019.(IV.25.) sz. Kt. Határozattal fogadta el.

A megalapozó vizsgálat „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 1. melléklete szerinti tartalommal készült el, a tervezési terület kiterjedésének és adottságainak figyelembevételével, valamint az önkormányzattal kötött szerződéssel összhangban.

A korábbi, 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS készítése, illetve annak felülvizsgálata óta eltelt években számos jogszabályi változás történt, illetve az időközben lezajlott társadalmi-gazdasági folyamatok, a városban megvalósult fejlesztések egyaránt indokoltá tették a dokumentum aktualizálását. A 2021-2027-es Európai Unió fejlesztési időszakban mind az EU, mind Magyarország új kihívásokkal szembesül. Az erre az időszakra vonatkozó kohéziós eszközrendszer, valamint a pandémia negatív hatásait orvosolni hivatott új fejlesztési eszközök ugyancsak szükségessé tették Battonya középtávú stratégiai dokumentumának felülvizsgálatát.

Jelen ITS dokumentum a meglévő stratégia módosítása. Az aktualizálás érinti a helyzetelemzés összefoglalását, a jövőképet és célrendszert bemutató fejezetet, a korábbi célok kisebb mértékű megújítása mellett. Az ITS – a korábbi verzióval ellentétben – nem határol le városrészeket a településen belül, ugyanakkor megtartja az eredetileg kijelölt akcióterületeket. Újabb adatok hiányában nem módosul az anti-szegregációs program, teljes mértékben megújulnak ugyanakkor a tervezett fejlesztéseket, illetve azok pénzügyi vonatkozásait tartalmazó részek. Aktualizálva lettek mindezek mellett a stratégia külső-belső összefüggéseit, a kockázatokat, valamint a monitoring rendszert bemutató tartalmi elemek.

A 2021-2027-es időszakra vonatkozó megújult megyei fejlesztési program szakmai kereteit figyelembe véve tehát jelen, a Kormányrendelet 2. sz. melléklete alapján kidolgozott ITS rögzíti azokat a fejlesztési irányokat – és a kapcsolódó beavatkozásokat – melyek kiemelt jelentőséggel bírnak Battonya jövője szempontjából. A felülvizsgálat során támaszkodtunk az új megalapozó vizsgálatban leírtakra, míg az aktualizált stratégiai célrendszert támogató projektek definiálása a Kohéziós Alapokból finanszírozott – az ITS készítésekor még nem végleges és elfogadott – új operatív programok tartalmának figyelembe vételével történt.

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Településhálózat

Békés megye (a Dél-Alföldre, Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád megyéhez hasonlóan) az ország legtrikább településhálózatával rendelkező megye. Battonya a Mezőkovácsházi járás része, a 4 kisváros mellett 2 nagyközség és 12 község alkotja a járási településstruktúrát.

A járás lakosságának 15,51%-át Battonya város népessége adja, a járás urbanizációs indexe, vagyis a városi lakosság aránya 54,24%. Mind a járásszékhely járáson belüli súlya, mind az urbanizációs indexe alacsony. Dél-Békés két kisvárosa, Mezőhegyes és Battonya, az elmúlt időszak gazdasági átalakulása veszteségeinek tekinthetők, jelentőségük csökkent, szolgáltatásaik a város súlyának megfelelőek, azonban azon nem mutatnak túl. A Mezőkovácsháza–Mezőhegyes–Battonya város csoport összességében korlátozott területi hatásúnak tekinthető, mely az egymás leárynyékolásából adódóan hiányosan kiépült kisvárosi funkciók - Mezőkovácsháza dominanciájú - kölcsönös igénybevétele által formálódik. Az funkcionális térségek szempontjából (OFTK) Battonya a jó mezőgazdasági adottságú terület kategóriában van.

Kedvezőtlen elhelyezkedése és a rossz közlekedési kapcsolatai miatt egyetlen kiemelt nagyvárosi zónának sem része Battonya, kívül helyezkedik el a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrűn is. A határon átnyúló agglomerációs térségek szempontjából Arad város közelsége nyújthat kedvező gazdasági és egyéb kapcsolatok Battonya számára.

Társadalom, humán infrastruktúra

A járás kedvezőtlen demográfiai folyamatai az országoshoz hasonlóak, azonban mértékük jelentősebb. A lakosság szám folyamatosan csökken, a születések és a halálozások egyenlege negatív, a lakosság elöregedésének tendenciája folyamatos - növekedés csak a 65 év és feletti korosztályban tapasztalható.

Az elvándorlás mértéke Battonyán igen magas. A felsőfokú végzettséget szerző fiatalok főiskolai és/vagy egyetemi tanulmányaik befejezését követően, jellemzően az ország fejlettebb területein telepednek le a könnyebb elhelyezkedés és a jobb megélhetés érdekében. Az utóbbi évtizedben a külföldre vándorlók száma is megnőtt. A helyi foglalkoztatás szempontjából csak az alsó- és középfokú oktatási intézmények, a közigazgatási és kulturális intézmények szolgáltatnak munkalehetőséget a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára. A mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozók nagyobb arányban tudják lekötni az alacsonyabb képzettségű, szakmunkás végzettséggel rendelkezőket.

A nemzetiségeket vizsgálva elmondható, hogy a legutóbbi népszámlálásnál a város lakosságának 77,86%-a vallotta magát magyarnak: 2001 óta a román kisebbség mintegy kétszeresére nőtt, a szerb némileg csökkent, míg a cigány kisebbség száma némileg emelkedett.

A település nyilvántartott álláskeresőinek száma magas – a 2019-2022 közötti kimutatás alapján Battonya álláskeresőinek száma legalább kétszeresen meghaladja a Békés megyei értéket, míg az országos adatnak a háromszorosát is meghaladja egy-egy évben. A mezőkovácsházi járás munkanélküliségi szempontból (is) ország egyik leghátrányosabb területe, de Battonya a rosszabb helyzetű települések között van a járáson belül is.

A városban az óvodás és iskoláskorú gyermekek nevelését-oktatását 3 intézmény biztosítja. Egyikük gimnáziumi oktatást is nyújt, bár a gimnáziumi tanulók száma drasztikusan visszaesett Battonyán (2020-ban mindössze 26 gimnáziumi tanuló volt a helyi intézményben). A városlakók alapegészségügyi és szociális ellátását egy integrált intézmény, az Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet biztosítja. A városban 6 egyházközség működik, több sportegyesület, a kulturális élet színtere pedig a Városi Művelődési Központ és Könyvtár.

Gazdaság

Békés megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó területfejlesztési programja a Mezőkovácsházi járást, mint komplex programmal fejlesztendő járást nevesíti. A program sajátos gazdasági arculatú térségként azonosítja a Mezőkovácsháza–Mezőhegyes–Battonya város csoportot, amennyiben ezek az egymás leányékolásából adódóan hiányosan kiépült kisvárosi funkciókkal fejlődnek. Dél-Békés két kisvárosa, Mezőhegyes és Battonya a gazdasági átalakulás veszteseinek tekinthetők, súlyuk csökkent, szolgáltatásaik szegényesek.

Battonyát fekvéséből adódóan az országos főútvonalak elkerülik, ami a korábbi (Trianon előtti) kereskedelmi és gazdasági kapcsolatainak megszakadásához vezetett.

A város gazdaságának egyik pillérét a mezőgazdaság adja, a település kedvező termőhelyi adottságai révén. Battonya környékén magas a termőföld aranykorona értéke, és az éghajlat is kedvez a gabona- és kukoricatermesztésnek. Ipara sajnos nem jelentős, a 90-es években megszűnt nagyobb foglalkoztatók (BHG Híradástechnika, MOM gyártelep) helyét nem vette át új cég, nem létesültek új munkahelyek. A városban a kis- és közepes vállalkozások jellemzőek. A turisztikai ágazat nem jelentős a város gazdasági életében, ez a termálfürdő fejlesztésével javulhat idővel.

A fentiekből adódóan a várost a külföldi tőke is elkerülte ez idáig. A környék kedvezőtlen adottságai nem jelentenek potenciált a befektetők többségének, a térség rossz megközelíthetősége mellett a helyi munkaerő alacsony képzettsége is súlyos problémát jelent. A helyi gazdaság fellendítése, új munkahelyek létesítése érdekében fontos a város üzleti infrastruktúrájának folyamatos fejlesztése, ezen felül az ipari, gazdasági területek infrastrukturális bővítése, mely támogatja a már működő és betelepülő vállalkozásokat.

Környezet, infrastruktúra

A város az ország Dél-keleti részén, az autópályáktól és a kiemelt országos közlekedési utaktól távolabb helyezkedik el. Közúton a legközelebbi várostól (Mezőhegyes) 14 kilométerre, a megyeszékhelytől 62 km a távolságra fekszik. 1995 óta közúti határátelőhely működik a város mellett (magyar-román viszonylat), illetve egy mellékvonallal az országos vasúthálózatba is bekapcsolódik a város. Az elmúlt években megépült M43-as autópálya, valamint M44-es gyorsforgalmi út részben

javította a város közúti megközelíthetőségét, ugyanakkor a helyi gazdaság fejlődésére ezek a beruházások még nem fejtettek ki közvetlen pozitív hatást.

Battonyáról a járásközpont Mezőkovácsháza személygépkocsival mintegy 18 perc alatt, a megyeszékhely Békéscsaba közel 1 óra alatt, a főváros pedig hozzávetőleg 3 óra alatt közelíthető meg.

A településen áthaladó országos összekötő utak képezik a település fő gyűjtőút-hálózati elemeit. Az utak kiépítettsége, burkolata teljeskörű.

A város önkormányzati tulajdonú úthálózata 97 km hosszú. A lakóutcák általában szélesek, szabályozási szélességük nagy, viszont kiépítettségük nem teljes. A belterület északi részein számos olyan telektömb van, ami fel van parcellázva, de nincs beépítve. Jellemzően az ezekhez tartozó utak nincsenek kiépülve. A külterületi utak állapota közepes, ezek a tanyákat, a mezőgazdasági telepeket összekötő helyi utak.

A közösségi és helyközi közlekedés helyzete nagyon kedvezőtlen a településen. Helyi közösségi közlekedés nincs a településen, a térségi közlekedés is nehézkes. (Battonyáról Békéscsabára napi 5 közvetlen járat indul, átszállás nélkül, majdnem kétórás menetidővel. Hasonló a helyzet a régióközpont Szeged irányába is.)

Battonya belföldi vasúti kapcsolatát a Mezőhegyes-Battonya vasútvonal biztosítja, szerelvény azonban mindössze kétszer közlekedik naponta a vonalon. Battonya fejjállomás, vasúti határátkelőhely nincs.

Kiépített kerékpárút-hálózat a településen nincs. A rendezési terven kiépítendő kerékpárutak szerepelnek a Hősök utca teljes hosszában, a Gárdonyi és a Szondi utca teljes hosszában.

A gyalogos közlekedés a járdákon, köztereken biztosított.

Parkolás tekintetében a fő közlekedési utak – jellemzően gyűjtőutak – mentén az intézmények, kereskedelmi és vendéglátóhelyek előtt van kiépített parkolóhely, de burkolatlan vagy zöldterületi parkolás is jellemzők a településen.

Battonya helyi építési szabályzata a 3/2007. (II. 5.) sz. rendeletével, míg a településszerkezeti terve a 339/2010. (XII.15.) Kt. határozattal került jóváhagyásra. A HÉSZ 2010-ben módosításra került a 28/2010.(XII.16.) rendelettel.

Battonya településszerkezete falusias jellegű, kevés a sűrűn beépített terület, az emeletes házak aránya alacsony, jelentős ipari tevékenység nem folyik a településen.

Battonyán az ovális formájú belterületet nagy kiterjedésű, mezőgazdasági területek veszik körül. Három országos mellékúton lehet elindulni az egyes települések felé, melyek cikkekre szabdalják a külterületet, illetve Románia felé halad a negyedik útvonal, mely fontosabb közlekedési útvonalnak számít. A település sík területen fekszik, csak a horgásztavak és vízfolyások, valamint az elszórt erdőfoltok a meghatározóak. Az utcák merőlegesek egymásra, a tömbök nagyjából azonos méretűek. Ezt a rendszert csakis a Királyhegyesi-Száráz-ér kacsaringós vonala bontja meg.

A kialakult háztáji gazdálkodás a település szerkezetére nagy befolyással bírt, az arculati jellemzőket a mai napig magával hordozza a település. A szabályos tömbökön belül többségében azonos méretű telkek találhatók.

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Battonya városa nem határol le városrészeket a településen belül.

A városrészi lehatárolás elhagyása alapvetően a városszerkezet homogenitásával indokolható. Battonya belterületi településrészeit többnyire kertvárosias, falusias lakóterületek alkotják, ettől némileg eltér a városba bevezető utak mentén a kisvárosias településkép érdekében szabályozott telkek övezete, valamint a településközpont, amely vegyes terület, itt található a település intézményeinek és kereskedelmi egységeinek többsége.

A megalapozó vizsgálat, valamint az ITS, a fentiekhez igazodva, a funkciókban leggazdagabb városközpontot, valamint a szegregációs mutatók alapján önállóan kezelendő területeket akcióterületek kijelölése révén kívánja fejlesztési szempontból különálló egységként meghatározni.

A külterületi részek túlnyomórészt mezőgazdasági funkcióval bírnak. Külterületi lakott területnek minősül az infrastrukturális ellátottság szempontjából igen hiányos Tompapuszta, amely falusias lakóterület besorolásba került, a területen belül néhány épület lakott, az épületek állapota leromlott, és a terület megközelíthetősége is nehézkes, mindamelllett a város a terület turisztikai hasznosítását és fejlesztését tervezi.

3 JÖVŐKÉP, KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

3.1 A jövőkép meghatározása

3.1.1 A város jövőképe

Battonya, alapvetően mezőgazdasági potenciáljaira építve, a dél-békési térség stabil, nyugodt, a lakói számára vonzó környezetet teremtő, élhető kisváros

Battonya Dél-Békés jelentős gazdasági és társadalmi hátrányokkal rendelkező települése. A hátrányos helyzetű járásban fekvő kisváros amellett, hogy a magyar kis- és középvárosok tipikus problémáival küzd – melyek egyrészt társadalmi-demográfiai, másrészt gazdasági eredetűek – a határmenti fekvése és kedvezőtlen megközelíthetősége miatt is komoly kihívásokkal néz szembe. A kedvezőtlen földrajzi adottságok mellett a nagyobb települések népesség-, fejlesztés- és forrásvonzó képessége és ereje is egyértelműen hátrányos hatással van a városra.

Battonya törekszik a település hátrányainak csökkentésére, részben a közlekedési kapcsolatok javításának elősegítése, részben a helyi infrastrukturális feltételek javítása, részben a helyi gazdaság erősítése révén. A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település, kiváló termőhelyi adottságokkal, lakossága életében a múltban és a jelenben is fontos szerepet töltött be a mezőgazdaság, így a város gazdálkodóinak elsődleges célja és feladata az adottságok megfelelő kiaknázása. Ezzel együtt a városra jellemző kedvezőtlen gazdasági-társadalmi folyamatok a korábban megkezdett fejlesztési programok továbbvitelét teszik szükségessé oly módon, hogy ezek választ adjanak napjaink kihívásaira is. A város, ellenálló képességének növelése érdekében, partnerségi kapcsolatai segítségével elősegíti a gazdasági sokszínűség javulását, melynek eredményeképpen gyarapszik a helyi vállalkozások és befektetések száma. A helyi termálkincs fokozottabb kiaknázása lehetőséget teremt annak turisztikai (pl. fürdő továbbfejlesztése) és energetikai célú felhasználására.

Míg a gazdaságban a modern és környezetbarát technológiák alkalmazása, a város mindennapi életében a helyi infrastruktúra, valamint az elérhető szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése jelent olyan előrelépést, mely a település népességmegtartó erejének erősítéséhez vezet. Battonya a megvalósuló épület-infrastruktúra fejlesztései során egyértelműen a fenntartható és környezetbarát beruházásokra koncentrál, előnyben részesítve a megújuló energiaforrások használatának elterjedését. A közszolgáltatások terén és a gazdaságban végbemenő fejlesztések során egyaránt erőteljesebb szerepet kap a digitalizáció és az ún. okos megoldások alkalmazása. A zöld fejlesztési irányvonal továbbra is kiemelt szerepet kap a települési közterületi fejlesztések megvalósítása során, figyelembe véve az éghajlatváltozás következtében kiemelten fontossá váló területeket (pl. csapadékvíz megtartása, zöldfelületek növelése, fásítás, hőszigetek csökkentése, stb.). A város zöldterületei további lehetőségeket kínálnak a lakossági életminőség javítását szolgáló sport és rekreációs területek kialakítására.

Battonya a megkezdett fejlesztések folytatásával hozzájárul a leszakadó településrészek és a hátrányosabb helyzetű lakosságcsoporthoz felzárkózásához. A városon belüli társadalmi kohézió és a helyi közösségek megerősítése mellett a település fejlődését a térségi szintű együttműködések jelentik. Ennek megfelelően Battonya a Békés megyei programban meghatározott irányvonalak mentén, a

Mezőkovácsházi járás településeivel szorosan együttműködve valósítja meg felzárkóztatási programját.

3.2 A középtávú célrendszer bemutatása

3.2.1 Átfogó célok

Átfogó cél 1: A város népességmegtartó és népességvonzó képességének javítása a helyi gazdaság erősítése révén

Az átfogó cél a város gazdasági teljesítményének növelésére, a versenyképesség javítására és a foglalkoztatással, munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési elképzelések megvalósítására fókuszál, figyelembe véve Battonya jelenlegi gazdasági potenciáljait és a jövőképpen megfogalmazott távlati elképzeléseit. A város gazdasági helyzetének erősítése a helyi vállalkozások erősítésével és befektetőbarát környezet (pl. adópolitika, munkahelyteremtő támogatások, letelepülések elősegítése) kialakításával érhető el. A település a cél kapcsán elsősorban a mezőgazdasági termékek előállításával és feldolgozásával foglalkozó vállalkozások letelepedését helyezi előtérbe, illetve a meglévő üzemi területek fejlesztését támogatja. A mezőgazdasági termelés ösztönzése is az átfogó cél része, mely támogatja a hagyományos „önellátó” művelési formák visszaállítását, illetve a termékszerkezetek átalakítását (pl. vetőmagtermelés, biogabona termelése).

A város számára fontos a térségi szerepkör erősítése, a térségi jelentőségű intézmények fejlesztésének szorgalmazása. A határ közelsége hozzájárulhat a turizmus erősödéséhez, a látogatószám növekedéséhez, egyben a helyi kereskedelem (pl. piac) élénküléséhez is. Emellett, a város – kihasználva határon átívelő kapcsolatait – a magyar-román együttműködési programban is tapasztalatot szerezhet, erősítve a gazdasági és társadalmi kapcsolatait. A munkahelyteremtés hozzájárul a város népességmegtartó erejének növeléséhez, továbbá a település integrált fejlődéséhez, ami értelemszerűen a térség egészére is pozitív hatást gyakorol.

Battonya a gazdaságfejlesztés elősegítése során törekszik a modern és környezetbarát technológiák alkalmazásának elterjesztésére, beleértve a digitális és okos megoldásokét. A város ugyancsak elő kívánja segíteni a termálkincsben rejlő potenciálok fokozottabb kihasználását, melynek egyrészt a turisztikai, másrészt az energetikai ágazatban is komoly lehetőségei mutatkoznak.

A helyi gazdaságfejlesztés támogatása során Battonya elő kívánja segíteni a gazdaság sokszínűségének erősödését, melynek egyik kulcsa új gazdasági szereplők megjelenése és letelepítése a településen. A szélesebb spektrumú lokális gazdaság kialakulása csökkenti a város kitettséget a külső negatív események (pl. gazdasági, pénzügyi válság, szektorális problémák, stb.) hatásainak, emellett erősíti a helyi munkaerőpiacot és pozitív hatással van a település népességmegtartó erejére.

Átfogó cél 2: Élhetőbb város kialakítása

Az élhetőbb város átfogó cél elsődlegesen a vonzó kisvárosi életminőség megteremtésére összpontosít, figyelembe véve Battonya térségben betöltött szerepét. A fejlesztések kiemelt célja továbbra is a mindenki számára elérhető, magas színvonalon működő humán szolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, stb.) biztosítása, az infrastrukturális feltételek fenntartható fejlesztése mellett, hozzájárulva a zöld átmenet biztosításához, a környezeti terhelések csökkentéséhez, valamint a kiegyensúlyozott energia-gazdálkodáshoz. A települési vonalas infrastruktúra további fejlesztései egy harmonikus kisvárosi lakókörnyezet kialakítását segítik elő. A település továbbra is törekszik természeti értékeinek megóvására, a helyi értékek (műemléki és helyi védelem alatt álló építmények) kihasználtságának támogatására.

Az előttünk álló időszakban is kiemelt fontosságú a város külső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, a települések közötti útkapcsolatok javítása, Battonya bekapcsolása a térségi és országos közlekedési hálózatokba. A közlekedési kapcsolatok javulása jelentős gazdasági előnyt jelenthet a település számára, emellett a népesség megtartásához is hozzájárulhat.

A megújuló energiaforrások (termásvíz, napenergia) további kihasználásával és az épületenergetikai beruházások segítségével javul az önkormányzati intézmények energiagazdálkodása, továbbá – a kapcsolódó szemléletformáló programok lebonyolításával – Battonya környezettudatosabb várossá válik. Az energetikai fejlesztések mindezek mellett hozzájárulnak a település környezeti állapotának javulásához és a város gazdasági kitérttségének csökkenéséhez, a településüzemeltetés gazdaságosabbá válásához.

A településkép javítása érdekében folytatni kell a központi területek rehabilitációját, hozzájárulva a vonzóbb kisvárosi településközpont fejlesztéséhez, elősegítve a város népességmegtartó képességének növeléséhez is. Növelni szükséges a lakosság sportolását, kikapcsolódását és rekreációját szolgáló eszközrendszer bővítését, a zöldterületek minőségi és mennyiségi fejlesztése, valamint különböző, a célok elérését szolgáló beruházások (pl. kerékpáros pálya, futópálya, sétány, stb.) megvalósítása révén.

Támogatni szükséges a befogadóbb helyi társadalom kialakítását, a helyi közösségek erősödését, a hátrányosabb helyzetű társadalmi csoportok felzárkózását és a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést és az esélyegyenlőséget. A lakosság identitástudatának javítása, valamint az összetartozás érzésének növelése érdekében közösségi programokat szükséges megvalósítani, valamint kapcsolódni érdemes a szűkebb térségi (járási), megyei és a határon átnyúló kezdeményezésekhez, melyek akár társadalmi, akár gazdasági típusú együttműködések alapjait is képezhetik.

3.2.2 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra. Az ITS 2019-es felülvizsgálata során megjelölt célokat aktualizáltuk, részben összevontuk, tartalmukat a 2021-2027-es tervezési időszakhoz igazítottuk.

Tematikus cél 1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával

A célkitűzés támogatja a vállalkozások fejlődését, növekedését, illetve a munkaerő versenyképességét elősegítő beavatkozásokat. Hozzá kell járulni a helyi gazdaság erősödését szolgáló infrastrukturális fejlesztések megvalósulásához, melyek egyrészt a megközelíthetőséget, a közműrendszerekhez való kapcsolódást és az ipari-, gazdasági területek korszerű és fenntartható kialakítását teszik lehetővé, támogatva a vállalkozások működését, biztosítva versenyképességük megőrzését és a helyi munkahelyek megmaradását, bővülését. A gazdaságfejlesztés a helyi potenciálokra, elsősorban a mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás területére koncentrál, de a város nyitott a turisztikában rejlő lehetőségekre (pl. termálfürdőhöz kapcsolódó szolgáltatások) bővítésére, valamint környezetbarát, adott esetben innovatív új vállalkozások betelepítésére is. A gazdaságfejlesztés megvalósítása során a város együttműködésre törekszik a helyi vállalkozói közösséggel, a térségi szereplőkkel és határon átvélő kapcsolatait is felhasználja a település gazdasági potenciáljának erősítése érdekében. Ugyancsak kiemelt fontosságú a térségi (járási) szintű együttműködés, valamint a határon átnyúló programokban rejlő lehetőségek kihasználása.

A város a gazdasági kockázatoknak, valamint a külső kockázatoknak és problémáknak való kitettség csökkentése érdekében lépéseket kíván tenni a gazdaság jelenlegi agrár túlsúlyának enyhítésére, elősegítve egyfajta sokszínűség kialakulását, bátorítva új gazdasági szereplők megjelenését és letelepítését a településen.

A helyi gazdaság fejlesztése a modern és környezetbarát technológiák alkalmazása révén kell, megvalósuljon, figyelembe véve a modern digitalizációs elvárásokat, melynek technológiai és humánerőforrás-fejlesztési szinten is jelentkeznie kell. A programok és projektek középpontjában erőteljes helyet kapnak az energetikai jellegű modernizációs elképzelések, építve a helyi adottságokra (termálkincs, szoláris energia, stb.). A fejlesztések másik része a hagyományosnak nevezhető – akár termelékenységet növelő, akár a szakemberek képzését elősegítő, akár a termelés, üzemelés, vagy foglalkoztatás egyéb körülményeit javító, stb. – beruházásokkal kívánja segíteni a vállalkozások sikerességét. Speciális esetekben szerepet kaphatnak gazdasági együttműködések támogató fejlesztések (pl. klaszter együttműködések) és egyedi kutatás-fejlesztési programokhoz kapcsolódó helyi elképzelések is.

A helyi termálkincs, a fürdő jelenléte és kihasználtsági szintje, a város határ-közeli elhelyezkedése arra is ösztönzi a települést, hogy a turisztikai potenciálok jobb kihasználása érdekében megtegye a kezdő lépéseket. Ennek részét képezheti a termálfürdő továbbfejlesztése, bővítése, Tompapuszta turisztikai jellegű fejlesztése, a szálláskapacitások növelése, a szolgáltatások térségi szintű összehangolt fejlesztése.

A gazdaságfejlesztés részeként támogatni szükséges az önkormányzat gazdasági tevékenységeinek fejlesztését is, pl. a helyi piac, vagy a közétkeztetést biztosító konyha felújítása révén.

Tematikus cél 2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében

A cél támogatja a város intézményrendszerének, humán szolgáltatásainak fenntartható és „okos” fejlesztését, mely elősegíti a lakosság életminőségének, életkörülményeinek javítását, a társadalmi elégedettség növelését, a település zöld átálláshoz való hozzájárulását. A tervezett fejlesztések a meglévő intézményrendszer minőségi fejlesztése mellett a még hiányos szegmensek megvalósítására is koncentrálnak. A legfontosabb cél a minőségi, korszerű működési környezet kialakítása, valamint a szolgáltatások minőségnek fejlesztése, tekintettel az intézményrendszer költséghatékony működtetésére és az ezt szolgáló további intézmény felújítási tevékenységekre.

A humán- és közösségi szolgáltatások minőségének fejlesztése mellett – figyelembe véve a jelenlegi energiaválság által generált problémákat – már a tervezés során egyértelműen választ kell keresni az intézmények és középületek esetében is az energetikai kihívásokra, kiaknázva az elérhető modernizációs lehetőségeket. Több közintézmény esetében jelentős energetikai modernizáció szükséges (pl. orvosi rendelő, sportcsarnok, polgármesteri hivatal épülete, városháza).

A városban különös hangsúlyt kell fektetni az építészeti (pl. védett épületek) és természeti értékek (pl. Száraz-ér, termőterületek, védett természeti területek, élőhelyek) megőrzésére és fejlesztésére. A városban található védett épületek egy része kihasználatlan, üzemeltetése gazdaságtalan, ugyanakkor a használaton kívül álló épületek állagromlásnak vannak kitéve.

Továbbra is figyelmet kell fordítani a vonalas és kék infrastruktúra elemek minőségi fejlesztésére. Battonyán az elmúlt időszakban több jelentős fejlesztés is megvalósult ezen a téren (pl. szennyvíz beruházás, belvíz elvezetés részleges megoldása). A megkezdett fejlesztések folytatásaként számos beruházás megvalósítása szükséges, beleértve pl. a Száraz-ér és környezetének rehabilitációját, a belterületi vízvezetés javítását, a vízvisszatartás biztosítását, a hulladékkezelés javítását, stb. Továbbra is jelentős igény mutatkozik a belterületi utak fejlesztésére, felújítására, a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés biztosítására, valamint a település külső közlekedési kapcsolatainak erősítésére. Battonya esetében, a részben lakott, részben funkció nélküli, vagy rosszul kihasznált külterületi ingatlanok és területek megközelíthetőségének javítását is fontos hangsúlyozni.

A 2014-2020-as időszakban megvalósított közterületi és zöldterületi programok folytatásaként, további, rekreációs, sport és szabadidős célú fejlesztések megvalósítása is feladat, adott esetben komplex, akcióterületi projekt révén, ezzel is hozzájárulva a lakossági elégedettség erősítéséhez a településen. A szociális városrehabilitációs program infrastrukturális elemeinek további megvalósítása révén javulhat a leszakadó városrészek fizikai állapota és az érintett lakosság társadalmi integrációja.

Tematikus cél 3: A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése

A megkezdett fejlesztések szerves folytatásaként Battonya elősegíti a városi közösségek megerősödését, a helyi tradíciók megőrzését, felelevenítését, elősegítve a társadalmi kohézió biztosítását. Ugyancsak folytatni kívánja a hátrányos helyzetű csoportok erősítését, felzárkózását, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésük javítását, esélyegyenlőségük biztosítását a szociális városrehabilitációs soft program továbbvitelével.

A lakosság digitalizációs ismereteinek és gyakorlati készségeinek bővítése tovább segítheti az adatokhoz, információhoz való egyenlő hozzáférést és közvetett módon az esélyegyenlőség kialakítását, melyet képzések és háttér infrastrukturális fejlesztések révén szükséges támogatni a digitális szakadék (pl. idősebbek lemaradása) megszüntetése érdekében.

A helyi programoknak továbbra is összpontosítaniuk kell a lakosság szemléletformálására, melyen belül meg kell jelenjen a társadalmi integráció, környezetvédelem és energia-gazdálkodás, valamint a digitalizáció kérdésköre is.

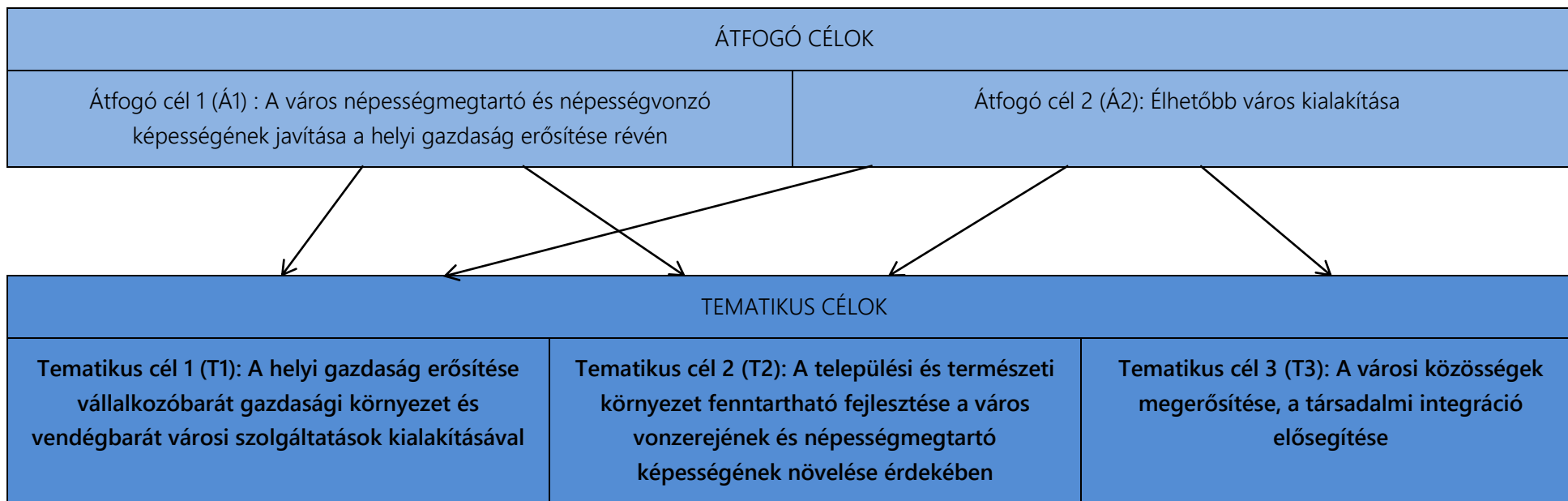
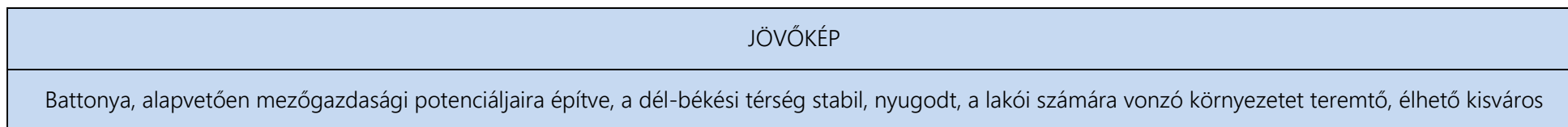
3.3 Városrészi szintű területi célok meghatározása

Battonya városa nem határol le városrészeket a településen belül, ennek megfelelően városrészi szintű területi célok sem kerülnek meghatározásra.

3.4 A jövőkép, az átfogó célok, illetve a tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

Az alábbi ábra Battonya stratégiai célrendszerének struktúráját és a célok közötti kapcsolatokat mutatja be átfogó módon.

1. ábra: Battonya középtávú stratégiai célrendszere (forrás: saját szerkesztés)

	Á1: A város népességmegtartó és népességvonzó képességének javítása a helyi gazdaság erősítése révén	Á2: Élhetőbb város kialakítása
T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával	5	4
T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében	4	5
T3: A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése	NR	5

1. táblázat: Az átfogó és tematikus célok kapcsolata (forrás: saját szerkesztés)

A célok közötti kapcsolat erősségét 1-5-ig terjedő skála szerint jelöltük meg a fenti táblázatban.

Amint a fenti ábra is szemlélteti, igen erős kapcsolat mutatkozik az „Á1: A város népességmegtartó és népességvonzó képességének javítása a helyi gazdaság erősítése révén” átfogó cél és a „T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával” tematikus cél között. Hasonlóan erős az „Á2: Élhetőbb város kialakítása” átfogó cél és a „T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében”, valamint a „T3: A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése” tematikus célok között meglévő kapcsolódás is.

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

Az ITS a város középtávú célrendszerének felvázolásán túl tartalmazza a lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (programok és projektek) indikatív listáját. A projekteket a Stratégia a kidolgozásakor rendelkezésre álló információk alapján, a Stratégia által igényelt mélységben, vázlatosan és lényegre törően mutatja be. Az ITS operatív jellege nem feltételezi a projektek teljes körű és részletekbe menő kifejtését.

A projektek előzetes, koncepcionális bemutatását indokolja továbbá az is, hogy várhatóan a TOP Plusz, és ehhez kapcsolódva Békés megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó integrált területi programja is felülvizsgálatra, aktualizálásra kerül a közeljövőben, vagyis ezekkel összhangban az ITS tartalmát is pontosítani kell majd.

Az ITS megvalósítását szolgáló beavatkozások tekintetében az alábbi projekttypusokat azonosítottuk:

- Akcióterületi projektek: Olyan, egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt akcióterületen.
- Kulcsprojektek: A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának, vagy azok hatásai érvényesülésének. "
- Hálózatos projektek: Olyan projektek, amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjednek és a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- Egyéb projektek: A fenti kategóriákba nem tartozó fejlesztések, amelyek lehetnek pontszerű, egy vagy több városrész, illetve a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és soft elemek egyaránt szerepelhetnek.

A következőkben a fenti logikát követve mutatjuk be azon fejlesztési elképzeléseket, amelyek az ITS középtávú célrendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják.

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Az akcióterületek lehatárolása a jelenleg hatályos felülvizsgált ITS-ben rögzítettekkel összhangban, ugyanakkor némi pontosítással, valamint a megvalósult fejlesztések figyelembe vételével történt. Az egyes esetekben felmerülő aktualizálás okait minden akcióterület kapcsán bemutatjuk.

4.1.1 Városközpont akcióterület

2. ábra Városközpont akcióterület

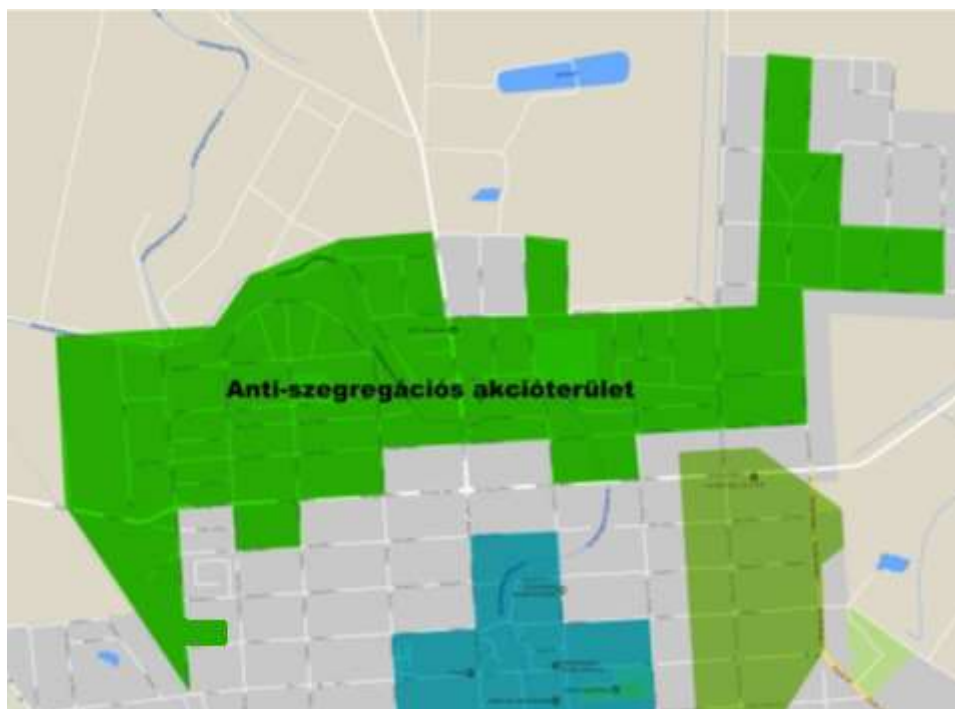
Akcióterületet határoló utcák és objektumok
Táncsics M. u., Puskin u., Rózsa u., Állomás u., Kossuth u., Bajcsy-Zsilinszky u.

A Városközpont akcióterület a város funkcióiban gazdag, központi elhelyezkedésű centrum területe. Akcióterületként való kijelölését központi szerepköre, valamint ez ehhez kapcsolódó funkcionális sokszínűsége indokolta. A területen jelenleg is meglévő településközponti funkciók mellett ez a terület integrálja a kisváros legtöbb intézményét, itt található a település közösségi szempontból is kiemelkedő jelentőségű főtere, itt érhető el a humán, kulturális és pénzügyi szolgáltatások jelentős része, üzletek, boltok, rekreációs közterületek. A korábban tervbe vett fejlesztések közül több, még nem tudott megvalósulni, ugyanakkor újabb fejlesztési igények is felmerültek. A terület kiemelt szereppel bír településképi szempontból és a lakossági elégedettség mértékének is egyértelmű

meghatározója. A megkezdett programok folytatása, a korábban már megteremtett lehetőségek jobb kihasználása is alátámasztja a Városközpont akcióterület lehatárolását.

Az akcióterületen az elmúlt időszakban két zöld városfejlesztési projekt is megvalósításra került (illetve az egyik még folyamatban van az ITS felülvizsgálata idején), azonban a terület fejlesztése további erőforrásokat igényel. Továbbra sem megoldott teljes mértékben a terület csapadékvíz-elvezetése, a volt Kaszinó épületének hasznosítása, a Polgármesteri Hivatal épületének felújítása és a területen található egyes intézmények – pl. orvosi rendelő, Sportcsarnok) felújítása, átalakítása.

4.1.2 Anti-szegregációs akcióterület

3. ábra Anti-szegregációs akcióterület

Az akcióterület a KSH által körülhatárolt, a város északi részében található két szegregátumot, valamint a szegregációval veszélyeztetett területeket – fejlesztési szempontból kapcsolódó belterületi területeket – foglalja magába.

Akcióterületet határoló utcák és objektumok
1. szegregátum: a Géja A. u. - Dugonics u. - Szegfű u. - Kinizsi u. - Géja A. u. - Hársfa u. - Dózsa Gy. u.- Pakurár D. u. - Táncsics M. u. - Kígyó u. - Kossuth u. - Reggel u. - Géja A. u. által határolt terület.
2. szegregátum: a József A. u. - Bem u. - névtelen u. - Fakertvég u. - belterületi határ - Barátság körút - Aranykalász u. - Barátság körút - Aranykalász u. - Szalai u. - Fakertvég u. - Jókai u. - Puskin u. - Fakertvég u. - vasút - Árpád u. - Vasút u. - József A. u.) által határolt terület.
Szegregációval veszélyeztetett területek: Somogyi B. u. - Klapka u. - Ady E. u. - Hermann G. u. és az Alkotmány u. - névtelen u. - Gyepsor u. - Vorosilov u. - Köztársaság u. - József A. u. - Vasút u. - Rózsa u. - Somogyi B. u. - Klapka u. - Szalai u. - Hermann G. u. - Előre u. által határolt területek.

2014-2020 között a város megkezdte a hátrányos helyzetű terület és az itt élő lakosság felzárkóztatását, azonban a Battonya északi részén található, jelentős kiterjedésű városi terület további beavatkozásokat igényel.

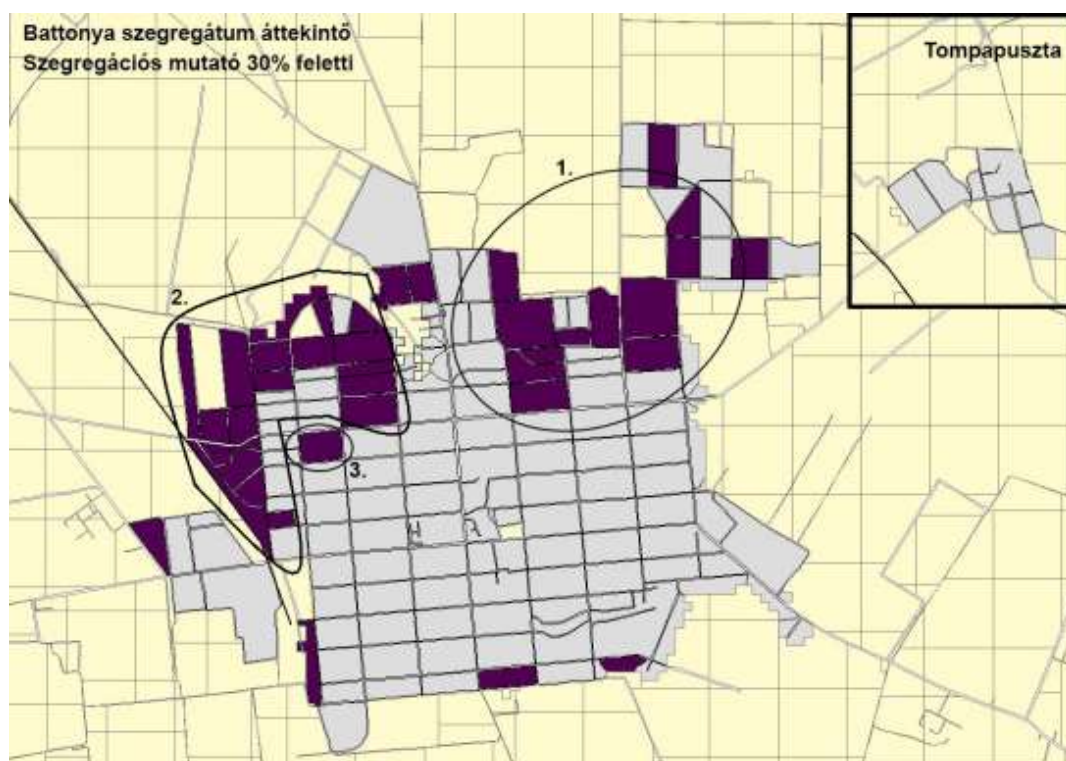
Az akcióterület jelenlegi lehatárolása a 2011-es Népszámlálási adatokon alapul, melynek segítségével olyan területek kerültek objektív mutatók segítségével kijelölésre, melyeknek lakossága egyértelműen hátrányosabb helyzetben van a település többi lakosához képest.

Mutató megnevezése	Battonya összesen	1. szegregátum (Géja A. u. – Dugonics u. – Szegefű u. – Kinizsi u. – Géja A. u. – Hársfa u. – Dózsa Gy. u. – Pakurár D. u. – Táncsics M. u. – Kígyó u. – Kossuth u. – Reggel u. – Géja A. u.)	2. szegregátum (József A. u. – Bem u. – névtelen u. – Fakertvég u. – belterületi határ – Barátság körút – Aranykalász u. – Barátság körút – Aranykalász u. – Szalai u. – Fakertvég u. – Jókai u. – Puskin u. – Fakervég u. – vasút – Árpád u. – Vasút u. – József A.)
Lakónépesség száma	6042	91	168
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,0	15,4	25,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,4	61,5	58,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,7	23,1	16,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	26,0	46,4	64,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,7	3,3	2,9
Lakásállomány (db)	3009	44	75
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	27,0	63,6	48,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,2	73,2	73,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	18,0	39,3	56,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	44,6	23,4	24,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	51,8	64,9	63,8

Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	6252		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	37,8	66,7	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	61,8	71,4	73,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	20,5	42,3	40,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,8	7,7	24,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	22,8	63,9	50,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,1	13,9	16,9

2. táblázat: Szegregátumok adatai Battonyán (forrás: forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

Amint a fenti táblázat adataiból látható, a városban két szegregátum került kijelölésre. A területek vonatkozásában elmondható, hogy a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, kék háttérrel kiemelve a fenti táblázatban) szintje meghaladja a 35%-ot (39,3%, illetve 56,1%). Ugyancsak kiemelhető a területek vonatkozásában a kedvezőtlen foglalkoztatási, munkanélküliségi helyzet, a lakhatási problémák, a jövedelemhiány, illetve az alacsony iskolai végzettség a lakosságvonatkozásában.

4. ábra Battonya, szegregációval veszélyeztetett területek (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

A fenti ábrán látható, hogy Battonya esetében további három, szegregációval veszélyeztetett terület is kijelölésre került.

A KSH meghatározása alapján a szegregációval veszélyeztetett területek esetében a szegregációs mutató értéke meghaladja a 30%-ot. Figyelembe véve, hogy a veszélyeztetett, illetve tényleges szegregátum területek egymáshoz közel helyezkednek el, értelemszerű, hogy e területek akcióterületként egy egységes tömbként kezelje az ITS (lásd a 3. számú ábrát).

Az akcióterület részletes bemutatása és a kapcsolódó célok, intézkedések, tervezett fejlesztések kifejtése az 5. fejezetben történik meg.

4.2 Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

4.2.1 Városközpont akcióterület

Az alábbi táblázat összefoglalóan tartalmazza az akcióterületen belül megvalósítani tervezett fejlesztéseket.

Sorszám	Projekt, fejlesztés megnevezése, rövid leírása	A megvalósítás tervezett ideje	Indikatív költség (millió Ft)
A1.1	Művelődési Ház felújítása: a fejlesztés a „Komplex infrastrukturális fejlesztés Battonyán” projekten belül fog megvalósulni. A tervek szerint a Művelődési Ház komplex felújítása mellett a működéshez szükséges eszközbeszerzések is lebonyolításra kerülnek.	2023-2024	185
A1.2	Városellátó Szervezet hulladékkezelés, kármentesítés, raktár építés: a fejlesztés a „Komplex infrastrukturális fejlesztés Battonyán” projekten belül fog megvalósulni. A Városellátó Szervezet udvar kármentesítése, rendezése - hulladékelszállítás, ártalmatlanítás – mellett festék és olaj tárolására alkalmas raktár építésére is sor kerül.	2023	25
A1.3	Királyhegyesi Száraz-ér stég sétány kialakítás: a tervezett projekt keretein belül sétány kialakítására kerül sor a Száraz-ér partján, illetve stégek építésére, telepítésére a Száraz-ér belvárosi szakaszán.	2024-2025	75

A1.4	Gazdaságfejlesztés Battonyán: a közétkeztetési célokat (óvodákba, iskolába járó gyermekek), valamint szociális és for-profit étkeztetést ellátó konyha épületének fejlesztése valósul meg.	2023-2024	230
A1.5	Sportcsarnok energetikai korszerűsítése: a sportcsarnok megkezdett felújításának folytatása, az épület energetikai korszerűsítése.	2023-2025	250
A1.6	Orvosi rendelő energetikai korszerűsítése: a tervezett projekt tartalmazza az orvosi rendelő épületének modernizálását, energetikai korszerűsítését.	2023-2025	300
A1.7	Battonyai strand fejlesztése: a tervezett projektben szerepel új geotermikus kút fúrása, a fürdő ellátása és energiatermelés céljából, emellett szolgáltatás bővítésként fedett medence kialakítása.	2025-2027	1500
A1.8	Energiatakarékos térkivilágítás: a projekt célja a városi főtér energiatakarékos világításának kiépítése.	2024-2025	50
A1.9	Polgármesteri Hivatal épületének felújítása: műemléki épület komplex felújítása.	2025-2027	1500
A1.10	Települési identitást erősítő helyi közösségépítő programok: a projekt a helyi közösség identitás tudatának erősítését célozza, kulturális, gasztronómiai programokkal, képzéssel.	2023-2027	30

3. táblázat: A Városközpont akcióterületen belül tervezett fejlesztések

A fenti táblázat bemutatja a 2021-2027 között a Városközpont akcióterület vonatkozásában tervezett fejlesztéseket, projekteket. Az 1.1 és 1.2 projektek komplex programként kerülnek benyújtásra az „Élhető városok” TOP Plusz felhívásra. A program további elemei a hálózatos projektek között jelennek meg (csapadékvíz-elvezetés kiépítése a város több utcájában).

A tervezett projektek közül több már pályázati szakaszban van (A1.1, A1.2, A1.4), míg a többi fejlesztés ötlet/előkészítés szintjén áll.

A fejlesztések megvalósulása hozzájárul az akcióterületen elérhető közösségi szolgáltatások (orvosi ellátás, közművelődés, étkeztetés, sport, stb.) minőségének javulásához, illetve a kialakításra kerülő korszerűbb épületinfrastruktúra révén az akcióterület épített környezete minőségi változáson megy keresztül, melynek eredményeképpen az önkormányzati infrastruktúra környezeti szempontból fenntarthatóbbá válik, csökken az energiafelhasználás és ezzel összhangban kedvezőbben alakulhatnak az önkormányzat kiadásai is. Az akcióterületen lesznek a helyi közösségeket és a lakosság

identitástudatát erősítő projekt(ek) fontosabb helyszínei, ugyanakkor e projektek a város teljes lakosságát érintik majd.

4.2.2 Anti-szegregációs akcióterület

Sorszám	Projekt, fejlesztés megnevezése, rövid leírása	A megvalósítás tervezett ideje	Indikatív költség (millió Ft)
A2.1	Szociális városrehabilitáció ERFA típusú épület és infrastrukturális fejlesztések: lakóépületek, közösségi terek korszerűsítése.	2023-2025	300
A2.2	Szociális városrehabilitáció ESZA típusú szolgáltatások: képzések, kompetenciafejlesztő programok, mentor programok lebonyolítása.	2023-2027	150

4. táblázat: Az anti-szegregációs akcióterületen belül tervezett fejlesztések

Figyelembe véve a korábbi megállapításokat, mely szerint a kijelölt terület esetében nem beszélhetünk etnikai szegregációról, a tervezett programoknak azokat a területeket kell célozniuk, melyek esetében a legjelentősebb problémák felmerülnek. Ezek között kell megemlíteni a lakhatást (alacsony komfortfokozatú, leromlott állagú és kis méretű lakások), a foglalkoztatás és munkanélküliséget, valamint a lakosság képzettségi szintjét. Emellett az érintett területek esetében a közterületi elemek állapota is sok esetben gyengébb a városi átlagnál. A tervezett fejlesztések előkészítési szakaszban vannak.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

4.3.1 Kulcsprojektek

Battonya felülvizsgált integrált településfejlesztési stratégiájában kulcsprojekt nem került beazonosításra.

4.3.2 Hálózatos projektek

Sorszám	Projekt, fejlesztés megnevezése, rövid leírása	A megvalósítás tervezett ideje	Indikatív költség (millió Ft)
H.1	Csapadékvíz elvezetés kialakítása és ITVT elkészítése: a fejlesztés a „Komplex infrastrukturális fejlesztés Battonyán” projekten belül fog megvalósulni. A projekt segítségével a város több pontján megoldottá válik a csapadékvíz elvezetése, emellett elkészül a város Integrált Települési Vízgazdálkodási Terve.	2023-2025	250
H.2	Belterületi utak fejlesztése Battonyán: a tervezett projekt keretei között belterületi útfelújítások történnek többek között a Vörösmarty, Május 1, Nagy György András, Széchenyi és Aranya János utcákban.	2023-2025	150
H.3	Belterületi kerékpárút kialakítása a Somogyi utcában	2024-2025	100
H.4	Külterületi helyi közutak fejlesztése: a projekten belül egyes külterületi szakaszokon földút stabilizáció valósul meg.	2022-2024	282
H.5	További külterületi helyi közutak fejlesztése: a fenti projektben nem érintett, de fejlesztendő útszakaszok felújítása.	2025-2027	500
H.6	Önkormányzati területek parkosítása, fásítás: a települési zöldterületek növelése, a növényállomány minőségének javítása és az éghajlatváltozás okozta károk mérséklése érdekében.	2023-2027	100

5. táblázat: Hálózatos projektek

A település vonalas infrastruktúrája több szempontból is felújításra szorul. A csapadékvíz-elvezetés természetes befogadója a Királyhegyesi Száraz-ér, a város több területén szükség van a megfelelő csatornák kialakítására. A belterületi utak a város jelentős területén leromlott állapotban vannak, felújításuk több esetben kiemelten fontos, különösen a forgalmasabb szakaszokon. A külterületi utak jelentősége Battonya esetében komoly, hiszen sokszor művelés alatt álló területekhez, vagy mezőgazdasági telephelyekhez, esetleg lakott területekhez vezetnek. A város továbbra is törekszik

arra, hogy növelje a növényvel borított területek mértékét, ennek érdekében fásítást, parkosítást tervez.

A tervezett projektek közül több már pályázati szakaszban van (H.1, H.2, H.4), míg a többi fejlesztés ötlet/előkészítés szintjén áll, illetve a H.6 esetében a tervezett fejlesztések egy része egy már benyújtott TOP Plusz projekten belül („Komplex infrastrukturális fejlesztés Battonyán”) valósulhat meg a tervezettek szerint, mintegy 5,3 millió forint értékben.

4.3.3 Egyéb projektek

Sorszám	Projekt, fejlesztés megnevezése, rövid leírása	A megvalósítás tervezett ideje	Indikatív költség (millió Ft)
E.1	Szabadidő-fejlesztés Battonyán: a Hunyadi János utca- József Attila utca és a Száraz-ér által határolt területen, annak részbeni felhasználásával kerül kialakításra a tervezett szabadidős park és játszótér.	2023-2024	88
E.2	Tompapuszta – majorság turisztikai fejlesztése: a projekt egyedi elemekre (pl. 300 éves tölgyfa, kastélymaradvány, élővíz, ősgyep, gólyatelep, horgászterület a holtágon, gasztroturizmus, Molnár C. Pál múzeum, emlékház) kíván építeni.	2025-2027	350
E.3	Bekapcsolódás térségi turisztikai pályázatba	2023-2027	250
E.4	Szálláshelyfejlesztés: a helyi turizmus fejlődésének egyik fő eleme a szálláskapacitások igények és adottságok szerinti bővítése, fejlesztése.	2024-2027	750
E.5	Vállalkozások fejlődésének támogatása, letelepedésének elősegítése (telephelyfejlesztés, infrastrukturális beruházások, képzési programok, stb.).	2023-2027	500
E.6	Ipari park fejlesztés	2023-2027	1000
E.7	Halnevelő kialakítása	2025-2026	500
E.8	Magyar-román együttműködési program Battonyán	2024-2027	250

6. táblázat: Egyéb projektek

A Városközpont fejlesztése mellett fontos, hogy a város egyéb területein kialakításra kerüljenek olyan rekreációs területek, amelyek a lakossági igényeken alapulnak és hozzájárulnak az itt élők életminőségének javításához. A turisztika terület fejlesztéséhez a meglévő adottságok (termálvíz, határ közeli fekvés) kihasználása mellett a hátrányok leküzdése is szükséges, amelynek egyik kulcsa a térségi szintű együttműködés e területen is. A látogatók számának növeléséhez elengedhetetlen a szálláskapacitás növelése, a meglévő attrakció minőségi fejlesztése. Bár nem közvetlenül önkormányzati feladat, de a város vezetése figyelemmel kíséri a helyi vállalkozások fejlődését, eszközeihez mérten támogatja a megfelelő vállalkozói környezet kialakítását. Az agrárvállalkozási szektor bővítését halnevelő infrastruktúra kiépítésével is tervezi. A város – az önkormányzat, helyi intézmények és civil szervezetek részvételével – a magyar-román határon átívelő programban is részt kíván venni a következő időszakban.

A tervezett projektek közül több az E1 már pályázati szakaszban van, míg a többi fejlesztés ötlet/előkészítés szintjén áll.

4.4 A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

4.4.1 A tervezett fejlesztések forrásigénye és ütemezése

A felülvizsgált ITS-ben kitűzött célok megvalósítását szolgáló fejlesztések finanszírozására elsősorban Európai Unió kohéziós forrásokon, vagyis ágazati és területi operatív programokon keresztül, valamint adott esetben határmenti együttműködések keretében nyílik lehetőség. A 2021-2027-es Európai Unió fejlesztési ciklus releváns operatív programjai közül ki kell emelni a Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz-t (TOP Plusz), amely mellett potenciális finanszírozóként azonosítható a GINOP Plusz, (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz), a KEHOP Plusz (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz) és a VP Plusz (Vidékfejlesztési Program Plusz), valamint a MAHOP Plusz (Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz) forrásai.

Jelen fejlesztési ciklus eleje egybe esett időben a koronavírus járvány kitörésével, majd a nemzetközi energiaválság kitörésével. A klímaválság és az energiahordozók drágulása, a pandémia hatásaként értelmezhető nemzetközi beszállítói problémák, vagy a rohamosan emelkedő építőipari árak csupán néhány a felmerülő kockázatok közül, melyekre megoldást kell találni. A fejlesztéspolitika szereplői egyszerre tehát több kihívással is szembesülnek, és a felmerülő problémákra új fejlesztési keretrendszerben kell a megfelelő választ megtalálni. Ennek megfelelően a 2021-2027-es időszakra rendelkezésre álló kohéziós források mellett az Európai Unió által kidolgozott Next Generation EU program (Európai Helyreállítási Eszköz) is a járvány kedvezőtlen hatásainak csökkentését, az EU megerősítését tűzte ki célul.

A 2021-2027 közötti EU-s támogatási időszakban Battonya szempontjából is kiemelt figyelmet érdemel a TOP Plusz források új eljárás szerinti felhasználása, melyhez stratégiai keretet a megyék széles partnerség keretében összeállított integrált területi programja biztosít.

A Békés Megyei Területfejlesztési Programban részletezett partnerségi folyamat lezárását követően elfogadásra került Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója egyeztetési munkaanyaga, majd ennek egyeztetett verziója, melyet követően a megyei területfejlesztési program 2021 áprilisában lett elfogadva a közgyűlés által. Békés Megye Integrált Területi Programjának célrendszere és beavatkozási logikája e két, társadalmi egyeztetésen átesett szakmai anyagra épül. A végleges Békés Megyei Területfejlesztési Konceptiót és Programot a megyei közgyűlés elnöke 60/2021 (V.17) számú határozatával fogadta el.

Az alábbi táblázat a Battonya város ITS-ében tervezett, 2021-2027 között megvalósítandó fejlesztések, projektek forrásigényét és a forrásfelhasználás, megvalósítás előzetes ütemezését tartalmazza.

Projekt	Összköltség (millió Ft)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Művelődési Ház felújítása	185		100	85			
Városellátó Szervezet hulladékkezelés, kármentesítés, raktár építés	25		25				
Királyhegyesi Száraz-ér stég sétány kialakítás	75			25	50		
Gazdaságfejlesztés Battonyán	230		100	130			
Sportcsarnok energetikai korszerűsítése	250		50	150	50		
Orvosi rendelő energetikai korszerűsítése	300		50	200	50		
Battonyai strand fejlesztése	1500				100	1000	400
Energiatakarékos térkivilágítás	50			5	45		
Polgármesteri Hivatal épületének felújítása	1500				100	1000	400
Települési identitást erősítő helyi közösségépítő programok	30		5	10	5	5	5

Szociális városrehabilitáció ERFA típusú épület és infrastrukturális fejlesztések	300		50	150	100		
Szociális városrehabilitáció ESZA típusú szolgáltatások	150		30	30	30	30	30
Csapadékvíz elvezetés kialakítása és ITVT elkészítése	250		50	150	50		
Belterületi utak fejlesztése Battonyán	150		30	100	20		
Belterületi kerékpárút kialakítása a Somogyi utcában	100			50	50		
Külterületi helyi közutak fejlesztése	282	52	180	50			
További külterületi helyi közutak fejlesztése	500				200	200	100
Önkormányzati területek parkosítása, fásítás	100		20	20	20	20	20
Szabadidő-fejlesztés Battonyán	88		48	40			
Tompapuszta – majorság turisztikai fejlesztése	350				50	200	100
Bekapcsolódás térségi turisztikai pályázatba	250		50	50	50	50	50

Szálláshelyfejlesztés	750			100	250	250	150
Vállalkozások fejlődésének támogatása, letelepedésének elősegítése	500		100	100	100	100	100
Ipari park fejlesztés	1000		100	200	200	300	200
Halnevelő kialakítása	500				150	350	
Magyar-román együttműködési program Battonyán	250			50	100	50	50

7. táblázat: A tervezett fejlesztések forrásigénye és ütemezése

4.4.2 Békés Megye Integrált Területi Programja és az ITS kapcsolata

Békés Megye Integrált Területi Programja (ITP) a megyei területfejlesztési program TOP Plusz Operatív Programhoz kapcsolódóan készített eleme. Az ITP tartalmának egyeztetése egyszerre valósult meg a tervezés koordinációért felelős minisztérium és a helyi térségi szereplők irányába, így a megye folyamatos egyeztetést hajtott végre mind az OP megvalósításáért felelős országos szervezettel, mind pedig a közvetlen térségi szereplőkkel (helyi önkormányzatok). Az ITP tervezésében a megyei önkormányzat elsődleges partnerei a települési önkormányzatok voltak, melyeket jellemzően a polgármester, vagy általa delegált szakértő képviselt.

Az ITP-t megalapozó helyi fejlesztési igények felmérése érdekében a települési önkormányzatok előzetesen megküldték a 2021-2027-es időszakban a TOP Plusz forrásainak terhére megvalósítani tervezett projekt javaslataik főbb adatait a megyei önkormányzat részére. Az igények összegzése és értékelése képezte a kiindulópontot az ITP elkészítéséhez.

A jelenleg elfogadott, ugyanakkor a TOP Plusz véglegesítése előtt még le nem zártak tekintendő megyei ITP forráskerete 94,8 milliárd forint a tervezési időszakot felölelő hét évre, melyből a TOP Plusz 1. prioritás 57,7 milliárd forinttal, a 2. prioritás 10,25 milliárd forinttal, míg a 3. prioritás 26,85 milliárd forinttal részesül¹.

A TOP Plusz prioritási és intézkedési struktúrája az alábbi táblázatban rögzítettek szerint került meghatározásra. A táblázat emellett szemlélteti (a korábban használt számozások alkalmazásával) a Battonya város ITS-ében előzetesen tervezett, TOP Plusz szempontjából releváns projektek kapcsolódását a program prioritásaihoz és intézkedéseikhez.

TOP Plusz Prioritás	TOP Plusz Intézkedés	Projekt
1. prioritás: Versenyképes megye	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	A1.4, A1.7, E.2, E.3, E.4, E.6
	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	A1.1, A1.2, A1.3, A2.1, H.1, H.2, H.3, H.6, E.1
	1.3 Fenntartható városfejlesztés	-
2. prioritás: Klímabarát megye	2.1 Klímabarát megye	A1.5, A1.6, A1.8, A1.9,
3. Prioritás: Gondoskodó megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	A1.10, A2.2
	3. 2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	-

¹ A TOP Plusz elfogadása előtt ezek az összegek irányadónak tekintendők, ám még módosulhatnak.

	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	
--	--	--

8. táblázat: A tervezett fejlesztések illeszkedése a TOP Plusz struktúrájához

5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 A szegregátumok bemutatása

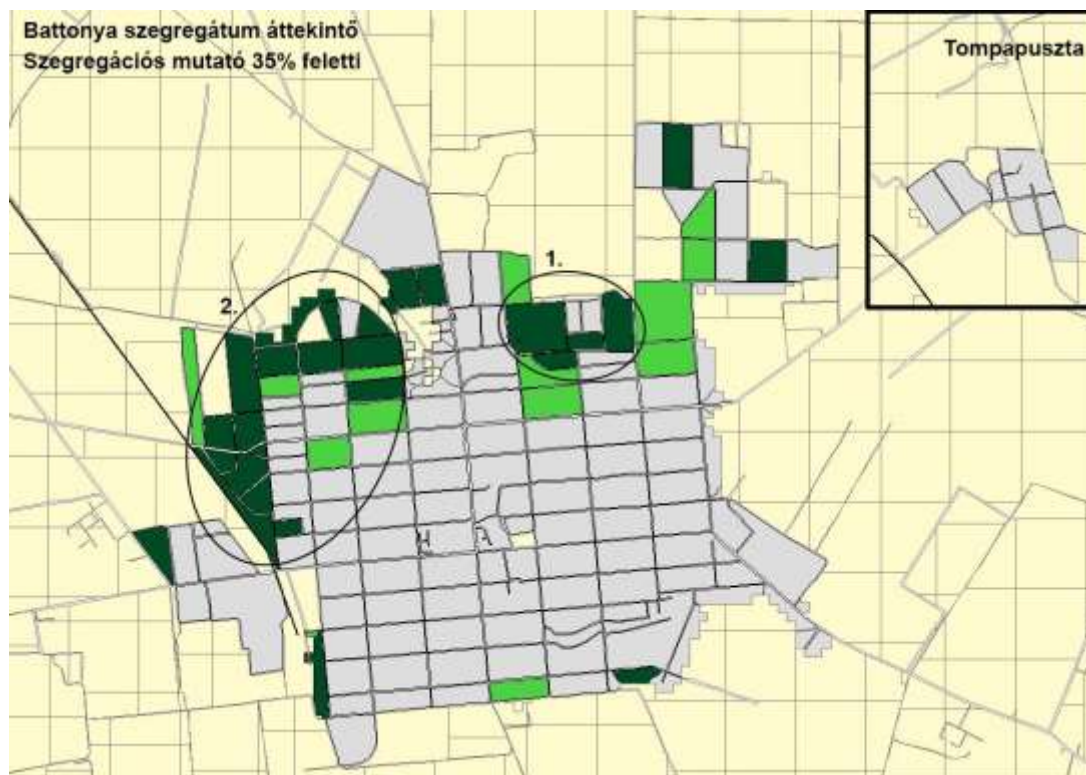
5.1.1 A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása a 2011-es Népszámlálás adatai alapján történt meg, a kapcsolódó elemzések is ezeken az adatokon alapulnak.

Jelen fejezetben a területi szegregációs folyamatok kerülnek bemutatásra. Az értékelő rész a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkársága által kiadott Városfejlesztési kézikönyv (2. kiadás, Bp. 2009. január 28.) és a Belügyminisztérium Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag, Bp. 2014. december 11.) útmutatása alapján készült. A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 10. melléklete meghatározza a település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatokat. A területek lehatárolása a szegregációs mutató alapján történik, ez pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A mutató úgy kerül kiszámításra, hogy a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kerülnek kiválasztásra, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, vízfolyás partja stb.), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási adatai alapján kerültek meghatározásra. Azon tömböket tekintjük veszélyeztetett területeknek, illetve szegregátumoknak, ahol a szegregációs mutató aránya meghaladja a 30, illetve a 35 százalékot. Meghatározásra került a kormányrendeletben továbbá az is, hogy a 200 főnél népesebb települések esetében szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

Battonyán az alacsony státuszú lakosság a település északi részében él nagyobb számban. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH két szegregátumot határolt le a városban. Az alábbi térképen sötétzöld színek jelölik a szegregátum feltételeinek megfelelő és világoszöld színek a veszélyeztetett területeket. Ez alapján megállapítható, hogy csak egy különálló szegregációval veszélyeztetett terület található (2. bekarikázott terület déli részén), a másik kettő egybeolvad a szegregátumokkal.

5. ábra Battonya szegregátum áttekintő (forrás: forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

Az önkormányzati adatok megerősítik, hogy a lehatárolt tömbök egyikében sem fedezhető fel etnikai szegregáció.

Az alábbi táblázat alapján röviden bemutatásra kerülnek a városban lehatárolt szegregátumok.

Mutató megnevezése	Battonya összesen	1. szegregátum (Géja A. u. – Dugonics u. – Szegfű u. – Kinizsi u. – Géja A. u. – Hársfa u. – Dózsa Gy. u.- Pakurár D. u. – Táncsics M. u. – Kígyó u. – Kossuth u. – Reggel u. – Géja A. u.)	2. szegregátum (József A. u. – Bem u. – névtelen u. – Fakertvég u. – belterületi határ – Barátság körút – Aranykalász u. – Barátság körút – Aranykalász u. – Szalai u. – Fakertvég u. – Jókai u. – Puskin u. – Fakertvég u. – vasút – Árpád u. – Vasút u. – József A.)
Lakónépesség száma	6042	91	168
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,0	15,4	25,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,4	61,5	58,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,7	23,1	16,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	26,0	46,4	64,3

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,7	3,3	2,9
Lakásállomány (db)	3009	44	75
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	27,0	63,6	48,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,2	73,2	73,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	18,0	39,3	56,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	44,6	23,4	24,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	51,8	64,9	63,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	6252		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	37,8	66,7	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	61,8	71,4	73,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	20,5	42,3	40,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,8	7,7	24,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	22,8	63,9	50,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,1	13,9	16,9

9. táblázat: Szegregátumok adatai Battonyán (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

5.1.2 A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek helyzetelemzése

1. számú szegregátum

6. ábra Battonya 1. szegregátum (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

Az 1. számú szegregátum rövid helyzetelemzése

Az 1. számú szegregátum a város észak-keleti részén található. A szegregátum lakosainak száma 91 fő, azonban a terület szorosan kapcsolódik egyéb, szegregációval veszélyeztetett területekhez is (lásd a 82. ábrát). A lakosság korösszetétele csak kis mértékben tér el a városi átlagtól: 0,4%-kal magasabb a 0-14 évesek aránya, 1,1%-kal a 15-59 évesek aránya, míg a 60 éves és idősebb lakosság aránya 1,5%-kal alacsonyabb. Lényegesen magasabb a területen élők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (város: 26%, 1. szegregátum: 46,4%), a felsőfokú végzettségűk aránya pedig kevesebb, mint harmada a városi szintnek.

A terület hátrányos infrastrukturális helyzetét jól mutatja, hogy az alacsony komfort fokozatú lakások aránya a városi 27%-kal szemben, ezen a területen 63,6%-os és az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül is jóval magasabb a városi átlagnál (város: 5,1%, 1. szegregátum: 13,9%).

A lakosság foglalkoztatottsági helyzete egyértelműen kedvezőtlenebb a városi átlagnál. Magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (város: 51,2%, 1. szegregátum: 73,2%), míg a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül csak némileg haladja meg a városi szint felét (város: 44,6%, 1. szegregátum: 23,4%). A háztartások közel kétharmadban nincs foglalkoztatott (64,9%) és hasonlóan magas az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya is (66,7%). A munkanélküliségi ráta meghaladja a városi értéket dupláját (város: 20,5%, 1. szegregátum: 42,3%).

A lehatárolt terület szegregációs mutatója 39,3%.

2. számú szegregátum

7. ábra Battonya 2. szegregátum (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

A 2. számú szegregátum rövid helyzetelemzése

A 2. számú szegregátum a város észak-nyugati részén található. A szegregátum lakosainak száma 168 fő, de – amint ez a 82. ábrán jól látható – a terület közvetlenül kapcsolódik egyéb, szegregációval veszélyeztetett területekhez is. A lakosság korösszetételét vizsgálva látható, hogy jóval magasabb a városi átlagnál a 0-14 évesek aránya (város: 15%, 2. szegregátum: 25%), némileg alacsonyabb a 15-59 évesek aránya, míg a 60 éves és idősebb lakosság aránya jelentősen alacsonyabb a városi szintnél (város: 24,7%, 2. szegregátum: 16,8%). Mindez alapján elmondható, hogy a városinál jóval fiatalabb korszerkezetű népesség él ebben a településrészben.

A területen élők iskolai végzettsége az 1. szegregátumban lakókéhoz képest is szerényebb. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül nagyon magasnak mondható (2. szegregátum: 64,3%), figyelembe véve, hogy városi szinten 26%-os, míg a felsőfokú végzettségük aránya mindössze 2,9%, míg a városi szint 10,7%.

Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya, a városi 27%-kal szemben, ezen a területen 48%-os, ami kedvezőtlen mutató, ugyanakkor az 1. szegregátum esetében ez az adat még rosszabb helyzetet mutat. Az egyszobás lakások aránya szintén magasnak mondható a lakott lakásokon belül (16,9%-os, míg városi szinten 5,1%, az 1. szegregátumban 13,9%).

A lakosság foglalkoztatottsági helyzete, hasonlóan az 1. szegregátuméhoz, egyértelműen kedvezőtlenebb a városi átlagnál. Magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (város: 51,2%, 2. szegregátum: 73,5%), ugyanakkor nagyon alacsony a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (város: 44,6%, 2. szegregátum: 24,5%). A lakosság hátrányos helyzetét jól mutatja, hogy a háztartások

közel kétharmadában nincs foglalkoztatott (63,8%) és ennél is magasabb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya is (66,7%). A munkanélküliségi ráta megközelíti a városi érték dupláját (város: 20,5%, 2. szegregátum: 40,0%).

A lehatárolt terület szegregációs mutatója 56,1%.

Szegregációval veszélyeztetett területek

A KSH meghatározása alapján a szegregációval veszélyeztetett területek esetében a szegregációs mutató értéke meghaladja a 30%-ot. Ebben az értelmezésben a veszélyeztetett területek magukba foglalják a tényleges szegregátumokat is, ahol a mutató értéke 35% feletti.

Az alábbi térkép ábrázolja annak a három városi területnek a mutatóit, melyek esetében a mutató értéke, valamint a lakosságszámra vonatkozó (minimum 50 fő) kritérium alapján, érvényesül a szegregációval veszélyeztetettség elve.

8. ábra Battonya, szegregációval veszélyeztetett területek (forrás: KSH, 2011 évi népszámlálás)

Az 1. számú veszélyeztetett terület esetében az érintett lakosság 287 fő, a KSH 2011-es adatai alapján. A lakosság korösszetétele a városival közel azonos, ugyanakkor jellemző a terület lakosságára az alacsonyabb iskolai végzettség, az alacsony komfortfokozatú és egyszobás lakások magasabb aránya, a gazdaságilag nem aktív népesség jelentősebb aránya a lakónépességen belül, valamint a munkanélküliség erőteljesebb megjelenése. Ugyancsak kiemelhető a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők nagyobb aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül.

A térképen 2. számúként megjelenített terület népessége 333 fő. Hasonló jellemzőkkel rendelkezik, mint az 1. számú terület, annyi kiegészítéssel, hogy az itt élő lakosság fiatalabb, magasabb a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya, a munkanélküliek és különösen a tartós munkanélküliek aránya.

A 3. számú terület népessége 64 fő, a terület mutatói inkább közelítenek a városi szinthez, egyes esetekben (pl. a lakosság iskolai végzettsége, alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak

aránya) rosszabbak annál, de a terület lakásállománya, a munkanélküliségi és aktivitási adatok alapján ez a terület nem mutat jelentős problémákat.

5.2 Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Battonyán az elmúlt időszakban két, szegregátumokat érintő beavatkozás valósult meg. Egyikük, a TOP-4.3.1-15-BS1 - Leromlott városi területek rehabilitációja c. projekt (támogatás összege: 155 millió Ft), célja a leromlott városi területek rehabilitációja és az ott élő lakosság felzárkózásának megvalósítása volt. További cél volt az akcióterületen telepszerű körülmények között élők életkörülményeinek javítása, a hátrányos helyzetűek alapvető szociális készségeinek erősítése, és az önszerveződésre, stratégiai jövőformálásra képes helyi és térségi közösségek kialakítása.

A projekt beavatkozási területén alapvetően infrastrukturális jellegű beavatkozások valósultak meg: a Hársfa u. 21. épület (100 m²) teljes szerkezeti és energetikai, külső-belső felújítása során a tető és födém szerkezet bontása után a falakba merevítő pillérek kerültek elhelyezésre, amelyre új vasbeton koszorú került. A falakra 16 cm homlokzati polisztirol hőszigetelés, az új fafödémre pedig 25 cm szálal hőszigetelés kerül. Az új fa tetőszerkezet teljesen új kerámia cserépfedést és bádogos szerkezeteket kapott. Korszerű, ötkamrás műanyag nyílászárók kerültek beépítésre. A fürdőben és a konyhában új épületgépészeti szaniterek és vezetékezés került kialakításra. Emellett térfigyelő kamerarendszer kialakítása (10 db kamera) felszerelése, udvarrendezés, akcióterületre eső önkormányzati belterületi közúthálózat felújítása történt.

A projekt várható befejezésének dátuma: 2022.12.31.

A fenti projekttel szinergiában valósult meg a TOP-5.2.1-15 kiírásra benyújtott „Egységben a jövő! - Komplex program Battonya társadalmi együttműködéséért” című projekt (támogatás összege: 52,5 millió Ft), melynek célja a marginalizálódott közösségek - például a romák - társadalmi-gazdasági integrációja, aktív befogadásuk, többek között az esélyegyenlőségük és aktív részvételük előmozdítása, valamint foglalkoztathatóságuk javítása. Ennek érdekében, a projekt keretében különböző tanácsadások, programok, felhívások, információs pontok kialakítása valósult meg az alábbiak szerint:

- Információs pont: az akcióterületen élő lakosság számára egyenlő hozzáférés biztosítása a közösségi szolgáltatásokhoz, így információ nyújtása a hatósági szolgáltatásokról, az ügyintézés folyamatának segítése, az önállóságra való ösztönzés, jogi tanácsadás, álláskeresési tanácsadás.
- Munkaerő-piaci felzárkóztatás: kiscsoportos foglalkoztatás keretén belül önéletrajz és motivációs levél-készítés, állásinterjúra való felkészítés, álláskeresés.
- Szupervízió: a munkatársak számára tanácsadói folyamat, mely során az együttműködés és kommunikáció problémák, konfliktusok segítése.
- Helyes pénzkezelés tanácsadás: kiscsoportos foglalkoztatás keretében segítségnyújtás a családi bevétel-kiadások elemzésében, hitelfelvétel és kondíciók megismertetése, pénzügyi krízishelyzetek segítése.

- Egészséges életmód tanácsadás: csoportfoglalkoztatás keretében az egészséges ételek elkészítése, étkezési szokások módosítása, higiéniai tanácsadás, háztartásvezetési praktikák, betegségmegelőzés.
- Szenvedélybetegek klubja: csoportos foglalkoztatás, mely során a drog, alkohol és dohányzás függőségről szóló tanácsadás, a függő emberek leszoktatása.
- Szűrőnap: célcsoportok számára szűrőnapok megvalósítása, mely során fény derülhet a lakók egészségügyi helyzetére, a problémák természetére, a további kezelések szükségességére.
- Egészségnap: a rendezvények jó alkalmak a közösségépítésre, illetve az egészséges életmód szemléletformálására. Sportvetélkedők és főzőversenyek rendezése.
- Környezetvédelmi nap: a program célja, hogy a lakók a saját környezetüket tisztítják meg és tegyék élhetőbbé, figyeljenek oda a jövőben a környezet védelmére.
- Gondozzuk kertünket: családok részére program, mely során a családok segítséget kapnak a saját kertjük gondozásában, a földművelés és növénytermesztés alapjainak elsajátítása.
- Bűnmegelőzési nap: előadások és kisfilmek segítségével bemutatásra kerülnek a bűncselekmények és azok következményei. Önvédelmi gyakorlatok oktatása.
- Lakossági Fórum: a szegregált közösségekben élők problémamentes mobilizációja érdekében szükséges a lakosság felkészítése a várható változásokról.

A projekt várható befejezésének dátuma: 2022.12.31.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Battonyán nem beszélhetünk etnikailag szegregált területről. A KSH által lehatárolt területek népességszáma a város össznépességéhez - és a területek nagyságához - képest alacsony. A veszélyeztetett területekkel együtt vizsgálva is a legnagyobb tömb 333 fős létszámú, a tényleges szegregátumoknak 168, illetve 91 fős lakossága van.

A szegregátumok területén élők integrációja érdekében beavatkozások tervezése szükséges, ennek során kijelölésre került az Anti-szegregációs akcióterület. A város alapvető célja, hogy biztosítsa minden lakos számára az szociális esélyegyenlőség, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés és az integráció biztosítása az élet minden területén. Ehhez számos olyan intézkedést kíván tenni, - szociális, képzési, foglalkoztatási intézkedések – melyek révén a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javíthatja.

Kitűzött célok

- A szegregátumban élő és a szegregációval veszélyeztetett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása, a rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése, illetve az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése által
- Az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség biztosítása a településen
- Az ifjúsági korosztály támogatása: Az iskola sikeres elvégzéséhez szükséges tevékenységek feltételeinek megteremtése, továbbá a lemaradások csökkentése
- Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez
- A szociális szolgáltatásokhoz való elérhetőségek javítása, a szolgáltatások színvonalának emelése, új szociális szolgáltatások biztosítása

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A fiatalok körében hiányoznak a szabadidő hasznos eltöltését segítő tevékenységek. Az utcai konfliktusok és a fiatalkori bűnözővé válásának elkerülése érdekében több kezdeményezés is megvalósulni látszik. A fiatalok megfelelő fejlődése és sikeres felnőtté válásuk érdekében célszerű létrehozni egy szakmaközi hálózatot, amely a folyamatosan megrendezésre kerülő szakmai műhelyek keretében összehangoltabb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani. A hálózatban a következő szakterületek képviselői kerülnek meghívásra: egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, közoktatási intézmények munkatársai, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai.

A legjobb minőségű szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók át- és továbbképzése. Új lehetőségek megismerésére és újfajta feladatok bevezetésére van szükség. Fontos, hogy a szakemberek megfelelő segítséget kapjanak a segítő munka során esetlegesen felmerülő testi és szellemi kimerülés megelőzése érdekében, illetve a családsegítő munka során. Az hátrányos helyzetű lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat, a beruházások során azoknak a vállalkozásoknak kíván kedvezni, amelyek az alacsony státuszú lakosságból is választanak munkavállalókat.

Cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Lehetséges pénzügyi forrás
Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-dizkriminációs rendszer működtetése	Saját/pályázati forrás
Az ifjúsági korosztály segítése	Kortárs-segítők képzés	Saját/pályázati forrás
Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Hátrányos helyzetű lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Saját/pályázati forrás
A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Pályázati forrás

	Szociális szakemberek képzése	
--	-------------------------------	--

10. táblázat: Általános anti-szegregációs intézkedések

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. és 2. számú szegregátum	A célcsoport számára rendelkezésre álló, közösségi célra hasznosítható épület fejlesztése	Közösségi tér kialakítása	Polgármester	Pályázati forrás	2023-2025
1. és 2. számú szegregátum	Lakófunkció erősítése	Lakóépületek korszerűsítése, felújítása	Polgármester	Pályázati forrás	2023-2025
1. és 2. számú szegregátum	Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok lebonyolítása	A szegregátumokban élők munkaerőpiaci helyzetének javítása	Polgármester	Pályázati forrás	2023-2027
1. és 2. számú szegregátum	Közösségfejlesztéshez és a mindennapi életvitelhez kapcsolódó képzések, tanácsadások	A szegregátumokban élők személyes kompetenciáinak javítása	Polgármester	Pályázati forrás	2023-2027

11. táblázat: Terület specifikus anti-szegregációs intézkedések

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

Intézkedés	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése		X	X	X	X	X
Kortárs-segítők képzés						
Hátrányos helyzetű lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése		X	X	X	X	X
Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében		X	X	X	X	x
Szociális szakemberek képzése		X	X	X	X	X
Közösségi tér kialakítása		X	X	X		
Lakóépületek korszerűsítése, felújítása		X	X	X		
Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok lebonyolítása			X	X	X	X
Közösségfejlesztéshez és a mindennapi életvitelhez kapcsolódó képzések, tanácsadások			X	X	X	X

12. táblázat: Anti-szegregációs intézkedések ütemezése

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A megvalósítás során figyelni szükséges, hogy bármilyen beavatkozás növeli-e az esélyét az esélyegyenlőtlenségnek, a diszkriminációnak, vagy a szegregációnak.

A projektfejlesztés dokumentumait, a település stratégiai dokumentumait és a település helyi rendeleteit úgy kell összehangolni, hogy azok a fenti elvet kövessék. A projektfejlesztés során szem előtt kell tartani, hogy a tervezett tevékenységek társadalmilag elfogadottak legyenek.

Az előkészítés és a megvalósítás során is feltétlen biztosítani kell a társadalmi párbeszéd minden lehetséges eszközét. A Stratégiában megfogalmazott fejlesztések nem járulnak hozzá a szegregáció erősödéséhez, vagy konzerválódásához, azok inkább a szegregáció csökkenésében segítenek.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációs folyamat számos ok miatt bekövetkezhet. Ezek közül a legjelentősebb az alacsony iskolai végzettségből adódó munkanélküliség, illetve a kizárólag a legolcsóbb és leggyengébb minőségű lakhatáshoz való hozzáférés. Az eladósodás következtében csökken a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés. A legtöbb önkormányzat gazdálkodása szigorú keretek között mozog, így megesik, hogy sokszor az alapvető fejlesztésekre sem jut elegendő forrás. A városban élő leghátrányosabb családok támogatását ettől függetlenül fel kell vállalnia az önkormányzatnak elsődleges célkitűzésként, hogy a legszegényebb emberek helyzete javuljon, továbbá számuk ne növekedjen. A nehéz anyagi helyzetben élő családoknak az a legnagyobb segítség, ha családtagjai munkához jutnak, ez az egyik alappillérje a család jobb helyzetbe kerülésének.

A lakhatási beavatkozási programoknál fontos szempont megakadályozni, hogy a legszegényebbek egy tömbbe lakjanak, mivel ez hozzájárul a gettósodás esélyének növekedéséhez. Szegregálódási folyamatok következhetnek be, ha egy városrész hanyatlásnak indul. Az önkormányzat feladatai közé tartozik ennek a megakadályozása, ha viszont bekövetkezik a romlás, a lehető leggyorsabban kell reagálnia a változásokra. Az önkormányzat alapvető célja és érdeke, hogy a leromló területek további pusztulását megállítsa. A problémák lehetséges megoldásai csak jelentős források igénybevételével valósíthatók meg. Az önkormányzat célja, hogy megtalálja azokat a külső, leginkább pályázati forrásokat, amelyek segítségével a település legrosszabb anyagi helyzetben lévő családait tudja támogatni. Ugyanakkor a szegregátum kialakulása részben spontán folyamat eredménye.

Az önkormányzat a fiatal családok lakhatáshoz jutásának elősegítése érdekében bérlakásokat alakít ki, ezzel is segítve anyagi helyzetük javulását.

5.3.4 Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring

Battonya Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Programban foglaltak érvényesítésére. A fennhatósága alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, hogy törekedjenek, a tevékenységek a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

A Program előrehaladásának nyomon követésére az önkormányzat kijelölt munkacsoportja, illetve a szakterületekért felelős kollégák a felelősek. Javasolt ugyanakkor integrációs kerekasztalt létrehozása, melynek tagjai közé meghívandók a program megvalósításába bevont (szociális, köznevelési) intézmények vezetői, illetve a releváns civil szervezetek. A kerekasztal, amellett, hogy a jövőben elláthatja a Programban tervezett intézkedések monitoringját, folyamatosan nyomon követheti a projektek megvalósítását, gondoskodhat az érintettek véleményének kikéréséről, alternatív javaslatok felvetéséről, a megvalósult intézkedésekkel kapcsolatos elégedettség méréséről.

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 Külső összefüggések

Az alábbiakban részletesen kitérünk a stratégiai célok illeszkedésének bemutatására, különös tekintettel a településrendezési eszközökhöz, az ágazati stratégiákhoz, az önkormányzat gazdasági programhoz és más területfejlesztési tervdokumentumokhoz való kapcsolódásra. A külső összefüggéseket alapvetően a célrendszer tematikus céljainak szintjén elemezzük.

Releváns dokumentum megnevezése	Kapcsolódó célkitűzés	Kapcsolódás rövid bemutatása
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Az OFTK átfogó céljai a következők: „Értékkeremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés”; „Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom”; „Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme”; „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet”. A dokumentum releváns specifikus céljai: „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, „Életképes vidék, egészséges élelmiszer termelés és ellátás”; „Gyógyító Magyarország...”; „Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I”; „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme”; „Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat”; „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése”; „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás”.	Az ITS „T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében” egyebek mellett a környezeti értékek megóvására fókuszál, így kapcsolódik az OFTK „Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme” céljához. Kapcsolódás mutatható ki továbbá az OFTK „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, „Életképes vidék, egészséges élelmiszer termelés és ellátás” céljai és az ITS „T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával” célja között.
Országos Területrendezési Terv	Az OTTr rögzíti a kiváló termőadottságú területeket, melyek nagy területen érintik Békés megyét is. Hasonló módon a dokumentum térképi ábrázolással jelöli a Békés megye területén is megtalálható országos jelentőségű tájképvédelmi területeket, valamint tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket. Békés megyében világörökségi és világörökség várományos területek is találhatóak. Az infrastruktúra fejlesztés kapcsán az OTTr kiemelten említi az M44 fejlesztését, valamint egyes megyén belüli alacsonyabb rendű utak megújítását.	Az ITS céljai közül egyértelműen relevánsnak tekinthető a „T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében” célkitűzés, amely érinti részben a közlekedési fejlesztések és térségi kapcsolatok körét, emellett pedig a környezeti értékek megóvására is koncentrálna.
Nemzeti Reformprogram (2020)	AZ NRP több tématerületet nevesít, melyek relevánsnak tekinthetők. Ezek: Növekedésösztönző politikák, üzleti környezet szabályozás, foglalkoztatás,	Egyértelmű kapcsolat mutatható ki az NRP céljai és az ITS „T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát

	családpolitika, szegénység, oktatás, egészségügy, fenntartható gazdaság.	városi szolgáltatások kialakításával” célkitűzés között, mely utóbbi a vállalkozások működési feltételeinek javítására helyezi a hangsúlyt.
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	Az NTS stratégiai pilléreket nevesít, melyek közül „A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program: desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztés, alpinfrastruktúra-fejlesztés”; a „Stratégiai márkakommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés”; és a „Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet” pillérek tekinthetők relevánsnak.	Az ITS „T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával” célkitűzése a városi rekreációs, szabadidős területek fejlesztése mellett a fürdő fejlesztését, a Tompapusztai terület turisztikai fejlesztését és szálláshelyek kapacitásfejlesztését is előirányozza, ily módon kapcsolódva az NTS céljaihoz.
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	A Stratégia átfogó céljai: „1. Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban”; és a kapcsolódó specifikus célok: „Dekarbonizáció”; „Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása”; „Alkalmazkodás és felkészülés”; „Éghajlati partnerség biztosítása”;	Az ITS „T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében” célkitűzése egyértelmű illeszkedést mutat a NÉS céljaival, figyelembe véve, hogy a cél a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálására, és a fenntartható fejlődés elősegítésére, az energiahatékonyság növelésére is koncentrálnak.
Békés Megye Klímastratégiája	A dokumentum által nevesített átfogó célok a következők: „A megye sérülékenységének csökkentése 2030-ig, klímakitettségeinek mérséklése adaptációs intézkedések által”; „A megye klímaadaptációs felkészülésének növelése rendszeres kampányok, szemléletformálási intézkedések lefolytatásával, 2025-ig éves rendszerességgel”	Az ITS „T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében” célkitűzése egyértelmű illeszkedést mutat. A kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása mellett a cél a fenntartható fejlődés elősegítését és az energiahatékonyság növelését is célozza.
Battonya Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024	A dokumentumban rögzített célkitűzések az alábbiak: Az ipar és a mezőgazdaság, valamint a turizmus működésének elősegítése, együttműködés a gazdasági szereplők és az Önkormányzat között. Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítése: az Önkormányzat minden saját eszközzel támogatja a munkahelyek védelmét, új munkahelyek létrejöttét. Településfejlesztés: nevesíti többek között a középületek felújítását, a közterületek gondozását, fejlesztését, az útfelületek fejlesztését, bel- és csapadékvíz védelmi rendszer felújítását, stb.	A város gazdasági programja és az ITS mindhárom tematikus célkitűzése között erőteljes kapcsolat mutatható ki.

	Közzolgáltatások biztosítása: az egészségügyi szolgáltatások és az egészséges életmód biztosítása, épített környezet védelme, oktatási intézmények, stb.	
Battonya Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2016)	A HEP célja többek között az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása, a diszkrimináció- és szegregáció mentesség a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy és az oktatás terén.	A HEP céljaihoz az ITS „T3: A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése” célja kapcsolódik legerőteljesebben, mely a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítására és az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség megteremtésére fókuszál.
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) (kidolgozás alatt)	Az operatív program elsődlegesen az Unió által meghatározott „A polgárokhoz közelebb álló Európa (PO5)” szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik. A PO5 a kohéziós források lehető legrugalmasabb felhasználását teszi lehetővé, amelynek keretében valamennyi ERFA tématerület integráltan támogatható (1-4. EU szakpolitikai célok), és amelyet ESZA+ forrás egészíthet ki.	Az ITS mindhárom tematikus célja illeszkedik a PO5 szakpolitikai célhoz, figyelembe véve, hogy az élhető és biztonságos városi környezet megteremtéséhez járulnak hozzá.
Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP Plusz) (kidolgozás alatt)	Az operatív program az Unió által meghatározott „Intelligens Európa (PO1)” szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik.	Az ITS T1 tematikus célja a vállalkozások digitális és okos fejlesztését, míg T3 célja a lakosságot érintő digitális szakadék megszüntetését célozza.
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) (kidolgozás alatt)	Az operatív program a negyedik szakpolitikai célkitűzést (PO4 – szociálisabb Európa) támogatja, ám kiegészítő jelleggel hozzájárul az ötödik célkitűzéshez (PO5 – a polgáraihoz közelebb álló Európa) is.	Az ITS T3 célja a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítására, a társadalmi különbségek csökkentésére és az egyenlő hozzáférés megteremtésére fókuszál.
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz) (kidolgozás alatt)	Az operatív program az Unió által meghatározott „Zöldebb, karbonszegény Európa” (PO2) és kiemelten a „Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság” (PO3) szakpolitikai célkitűzésekhez kapcsolódik.	Az ITS T2 célkitűzése mutat kapcsolódást, mely a közúti- és kerékpáros infrastruktúra fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) (kidolgozás alatt)	Az operatív program az alábbi, az Európai Unió által meghatározott szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik: „PO1 Versenyképesebb és intelligensebb Európa”; „PO4 Szociálisabb és Befogadóbb Európa”; „PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa”.	A programmal az ITS „T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával” célkitűzése mutat kapcsolódást, mely a vállalkozások működési feltételeinek javítását kívánja elősegíteni.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok milyen mértékben segítik elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. A kapcsolódást 0-3-as skálán mutatjuk be.

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok		
	T1: A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával	T2: A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében	T3: A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése
Csökkenő népesség	3	3	2
A működő vállalkozások száma igen alacsony, nem települt meg a városban jelentősebb, magas hozzáadott értéket képviselő cég	3	2	1
Részben kihasználatlan ipari és turisztikai lehetőségek	3	2	1
Meglévő szálláshelyek csekély száma	3	1	0
Szegregálódó területek	2	3	3
Önkormányzati tulajdonban lévő épületek leromlott és	1	3	0

elavult állapotban vannak			
Energetikailag korszerűtlen és költséghatékonyan nem működtethető középületek	1	3	0
Munkanélküliség	3	0	2
Településen belüli úthálózat minősége leromlott, helyenként hiányzó szilárd burkolat	2	3	0

13. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

A 2021-2027-es új Európai Unió költségvetési időszak nem csupán egy következő fejlesztési periódust ölel fel. A ciklus eleje egybe esett időben a koronavírus járvány kitörésével, majd a nemzetközi energiaválság kitörésével. A klímaválság és az energiahordozók drágulása, a pandémia hatásaként értelmezhető nemzetközi szállítói problémák, vagy a rohamosan emelkedő építőipari árak csupán néhány a felmerülő kockázatok közül, melyekre megoldást kell találni. A fejlesztéspolitika szereplői egyszerre tehát több kihívással is szembesülnek, és a felmerülő problémákra új fejlesztési keretrendszerben kell a megfelelő választ megtalálni. Ennek megfelelően a 2021-2027-es időszakra rendelkezésre álló kohéziós források mellett az Európai Unió által kidolgozott Next Generation EU program (Európai Helyreállítási Eszköz) is a járvány kedvezőtlen hatásainak csökkentését, az EU megerősítését tűzte ki célul. Az alábbiakban bemutatott kockázatelemzés ezekre az új lehetőségekre és kihívásokra is reflektál.

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd téma specifikus módon – immár a kockázat kezelési stratégia keretében – javaslatokat fogalmazunk meg az egyes kockázati elemek kezelésére. Az egyes kockázatok esetében vizsgáljuk, hogy milyen valószínűséggel és hatással bír a megvalósítás szakaszára. A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Battonya integrált településfejlesztési stratégiájának megvalósítása kapcsán az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- jogi-intézményi kockázatok: a jelzett kockázatok tekintetében a stratégiai program megvalósításra kijelölt intézményi háttér megléte, a hatáskörök megfelelő szétosztása, továbbá a humán kapacitás minősége jelenthetnek kockázatot. Jogi-közbeszerzési kockázat a törvényi, jogszabályi környezet változásaihoz kötődhet, illetve az adott programok kapcsán a közbeszerzési eljárás elhúzódsához, mindezek figyelembe vétele kiemelt fontosságú feladat.
- pénzügyi-gazdasági: az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, a saját forrás előteremtésének kérdései, illetve az adott fejlesztési elem fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok egyaránt említhetjük. A növekvő fenntartási költségek (emelkedő energiaárak), ugyancsak ronthatják az önkormányzat pénzügyi pozícióit, kedvezőtlen irányba befolyásolhatják a városi költségvetés egyenlegét.
- műszaki kockázatok: összetett problémahalmaz a tervezés, kivitelezés és fenntartás során felmerülő kockázatokot jelenti.
- társadalmi kockázatok: fontos tényező a stratégia megvalósíthatósága szempontjából a megfelelő együttműködő partnerek kiválasztása, a kapcsolatokat szabályozó szerződések pontos megfogalmazása, valamint a lakosság megfelelő bevonása a tervezési, programozási folyamatba. Jelentős kockázatokot rejt a lakosság nem megfelelő szintű tájékoztatása az adott programok tervezéséről, illetve megvalósításáról, a szükséges kommunikáció elmaradása a társadalmi támogatottság meglétét veszélyeztetheti. Különösen igaz ez olyan új alapelvek esetében, mint például a digitális- és a zöld átállás. Kockázatot jelenthet továbbá a növekvő

megélhetési költségek (rezi, fogyasztási cikkek ára stb.) kapcsán felmerülő egzisztenciális válság, ami akár az elvándorlási hajlam növekedéséhez, akár a gyermekvállalási kedv csökkenéséhez vezethet.

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (1-5)	Hatás mértéke (1-5)	Kockázatkezelés módja
1.	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változása	3	4	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése. Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi környezethez.
2.	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzóadások)	3	5	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről. A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása.
3.	Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	4	5	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés (pénzügyi forgatókönyvek, cash-flow terv kidolgozása).
4.	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	4	5	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése. Tartalékkeret meghatározása.
5.	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	3	4	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.
6.	Emelkedő fenntartási költségek	5	4	Legmodernebb, költséghatékony technológiák alkalmazása.
7.	Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	2	3	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, a pontos és világos eljárás rendet.

8.	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem vagy csak részben teljesülnek	2	3	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése.
9.	Kedvezőtlen pénzügyi környezet (magas infláció stb.)	5	5	Pénzügyi tartalék képzése, felkészülés a projekt ütemterv átütemezésére.
10.	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	3	4	Magas szintű partnerség biztosítása. Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése.
11.	Újabb globális pandémia kitörése	4	5	Vészhelyzeti forgatókönyvek kidolgozása felkészülés a projekt ütemterv átütemezésére.

14. táblázat: Kockázatok összefoglaló táblázata

A magvalósítás különböző szakaszaiban az egyes kockázatoknak más-más hatása lehet a kivitelezés folyamatára. Fontos megvizsgálni, hogy az egyes kockázatok esetleges bekövetkezése esetén, milyen valószínűséggel és milyen mértékben hathatnak a megvalósítás folyamatára.

Vannak olyan kockázati tényezők, melyeknek nagy a valószínűsége és vele együtt a hatása is jelentős. Ezek a kockázatok jelentik a legnagyobb kihívást, hiszen ezeket általában külső tényezők befolyásolják, melyeket általában nem lehet irányítani, csak felkészülni rá. Ilyen kockázati tényező Battonya esetében a jogszabályi környezet változása, a fejlesztések szempontjából kedvezőtlennek mondható pénzügyi környezet, vagy éppen egy újabb pandémiás helyzet kialakulása. A globális gazdasági folyamatokhoz szervesen kapcsolódik a projektek fenntartási költségének további emelkedése, ami elsősorban az energiahordozók világpiaci árának emelkedésére vezethető vissza.

Viszonylag alacsony valószínűségű, ugyanakkor jelentős hatású kockázatként azonosíthatók be a nem megfelelő műszaki tervezés és kivitelezés, a társadalmi kockázatok valamint a közbeszerzési eljárásokból adódó problémák. Alacsony valószínűségű kockázatként kerültek azonosításra a kommunikációs nehézségek, valamint a kitűzött célok és a vállalt indikátor célértékek nem teljesülése is.

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejlesztési célok elérését egyértelműen befolyásolja a helyi önkormányzat fejlesztéseket támogató szabályozási gyakorlata. A megfelelő és támogató hozzáállás hiánya megakadályozhatja, megghiúsíthatja a fontosabb fejlesztéseket nem csak az állami és Uniós források lehívása, hanem a magántőke befektetései kapcsán is.

A tanulmány jelen fejezetében olyan, az önkormányzat által végzett, nem beruházási típusú tevékenységek kerülnek áttekintésre, amelyek támogatják az Integrált Településfejlesztési Stratégiában, valamint más, fejlesztési, stratégiai dokumentumokban megjelölt célok teljesülését.

A szabályozási környezet kiszámíthatóvá és megismerhetővé tétele

A Stratégia sikeres megvalósításához szükség van az önkormányzat potenciális jogalkotói és jogalkalmazói magatartására, valamint az átlátható adminisztratív és szabályozási környezet biztosítására és fenntartására. Az önkormányzatnak a szabályozásban is egyértelművé kell tenni azokat a célokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálják. A tervezett fejlesztési elképzelésekkel összhangban kell a településrendezési eszközöket, illetve a területek művelési ágait alakítani, szükség esetén azokat módosítani. Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, illetve a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot, továbbá a befektetések kockázatát. Néhány speciális szabályozási típusú eszköz, amelyekkel a konkrét fejlesztések során élhet a település:

- Az 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény 30/A. § első bekezdése értelmében „a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval”. A különböző városrehabilitációs célok elérése érdekében a város a jövőben ezzel a lehetőséggel is élhet.
- A tervalku az a városfejlesztési eszköz a helyi önkormányzat kezében, amellyel ösztönözheti a magántőke részvételét a közösségi célú fejlesztési programok megvalósításában ennek kereteit a szabályozási terv, illetve a helyi építési szabályzat soron következő módosításakor helyi rendeletekben megfelelő szigorúsággal rögzíteni kell.
- Battonya város esetében a fejlesztési tevékenységek megvalósítása során mindeddig nem volt jellemző a tervalkunak az a formája, amely a fejlesztésekért cserébe az elfogadott szabályozási tervben foglaltaktól való eltérést igényelt volna. Az Önkormányzat határozott törekvése, hogy az eddigiekhez hasonlóan a jövőbeni fejlesztések is illeszkedjenek a szabályozási tervhez, ugyanakkor nem zárható ki, hogy egyedi, és nagyon indokolt esetben sor kerülhet olyan megállapodásra, mely a szabályozási terv egyes elemeit – nem alapelv szintű rendelkezéseit – érintheti.

További fejlesztési / stratégiai dokumentumok, tanulmányok kidolgozása

A fejlesztési célok megvalósulását az önkormányzat további, részletesebb ágazati tanulmányok, koncepciók, programok kidolgozásával segítheti, amelyek egyben feltételét is jelenthetik az adott tématerületen tervezett fejlesztések támogatási forrásainak lehívásához. Ezek közül megemlíthetők:

Fenntartható Energia és Klíma Akcióprogram (SECAP)

Az energia hatékonyság javítása, megújuló energiaforrások fokozottabb használata érdekében megkezdett tudatos lépéseinek folytatása és ITS-ben is rögzített célok hatékony megvalósítása érdekében az önkormányzatnak lehetősége van Fenntarthatósági Energia és Klíma Akcióprogram (SECAP) készítésére. A Fenntartható Energia és Klíma Akcióprogram célja egy olyan települési szintű energetikai stratégia kidolgozása, amely konkrét intézkedéseket tartalmaz a város fenntartható energia-ellátási rendszerére, az ellátás biztonság növelésére és versenyképességére vonatkozóan. Ennek érdekében törekszik az energiahatékonyság további fokozására, azaz energiafogyasztás csökkentésére az ésszerűség határain belül, a jelenlegi életminőség megtartása mellett, az így kapott fogyasztás kielégítésére minél nagyobb arányban megújuló energiaforrások felhasználását javasolva.

Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA)

A Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) célja, hogy a települések Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) kapcsolódó kiírásaira beadott projektpályázatait támogassa. Elsősorban azzal, hogy egy települési szintű rendszerbe helyezi azokat, segítve a hatékonyság növelését, valamint a helyi önkormányzatok forrásteremtését és költségvetési megtakarításait. Teszi ezt úgy, hogy egyben elősegíti az EU zöld infrastruktúra stratégiájának települési szintű megvalósítását, fejleszti településeink integrált stratégiai tervezési készségeit. A támogatást adó Európai Unió a zöld város programban elsődlegesen a környezetminőség javítását szándékozik ösztönözni az egészségesebb, klímabarát környezet kialakítása céljából. E beavatkozások egyben a vonzerő és a zöld gazdaság fejlesztésének, a népességmegtartás fontos eszközei is.

A 2021-2027-es időszakban a Kohéziós Alapok mellett az úgynevezett Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében is jelentős források állnak majd rendelkezésre, melyek kifejezetten a zöld és digitális átállást hivatottak elősegíteni. A ZIFFA szerepe ebben az esetben is meghatározó lehet.

Battonya város 2018-ban elkészítette a település ZIFFA dokumentumát, amelyet a közeljövőben időszerű lesz felülvizsgálni.

Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT)

A települési önkormányzatok feladata között szerepel a közigazgatási területükön a települést érintő vízgazdálkodási feladatok ellátása, mely tervezésből, irányításból és ellenőrzésből áll. Ennek a kiterjedt és szerteágazó munkának egy speciális eleme az ITVT, vagyis az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv.

A települést érintő vízgazdálkodási kérdésekkel már eddig is foglalkozni kellett a településrendezési- és településfejlesztési terv készítése során. szolgálja Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv a XXI.

század elvárásainak megfelelően, integrált szemlélettel közelíti meg a vízgazdálkodás kérdéskörét, egy dokumentumban gyűjtve össze és rendszerezve a település vízgazdálkodását érintő adatokat, elemzi azokat, és hosszú távon fenntartható válaszokat keres rá.

Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv célja, hogy a felmerült vízgazdálkodási problémákra integrált, minden aspektust figyelembe vevő modern elemző eszközöket alkalmazó, de mégis gyakorlat-orientált megközelítésű tervezést biztosítson és ennek megfelelő megoldásokat kínáljon a települések számára.

Battonya 2022-2023-ban tervezi elkészíteni a város ITVT-jét, mely feladatot egy releváns TOP Plusz projekt keretei között kívánja elvégezni.

Fentiekén túl önkormányzat törekszik a már elkészült települési szintű fejlesztési dokumentumok (pl. Környezetvédelmi Program, Helyi Esélyegyenlőségi Program) felülvizsgálatára és aktualizálására.²

Településfejlesztési- és rendezési szerződések

Az 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény 30/A. § első bekezdése értelmében „a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval”. Az eltérő városrehabilitációs célok elérése érdekében a város a jövőben ezzel az alternatívával is élhet.

Befektetés ösztönzés

A városfejlesztési elképzelések megvalósításának támogatásához és a beruházók megnyeréséhez a városnak megfelelő befektetés ösztönző politikára, és a városmarketing erősítésére van szüksége. Célja a befektetők városba történő vonzása, megtelepedésük elősegítése, illetve információkkal történő ellátásuk. Ennek érdekében szélesíteni szükséges a vállalkozók, befektetők részére nyújtott szolgáltatási palettát, továbbá javítani a szolgáltatások minőségét. Ennek keretében:

- A befektetés ösztönzés részeként javasolt e tevékenység részletes, stratégiába foglalt kidolgozása az települési honlap ilyen irányú folyamatos karbantartása.
- Az infrastruktúra korszerűsítésén felül kiemelten fontos a település meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek megfelelő kihasználása.
- Aktív-proaktív befektetés-ösztönzési tevékenység folytatása
- A potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területek, ingatlanok felmérése és karbantartása. A cégek betelepüléséhez megfelelő üzleti infrastruktúra megteremtése.
- A helyi adótörvényben a város lehetőséget adhat a vállalkozói megtelepedést megfelelően ösztönző adókedvezmények kialakítására.
- KKV-k működésének támogatása.

Városmarketing

A kitűzött célok elérése érdekében mind a helyi lakosság és meglévő vállalkozások, mind pedig a potenciális befektetők irányába kiemelt fontossággal bír a városi kommunikáció erősítése. Célszerű a

---

² A HEP felülvizsgálatára legutóbb 2016-ban került sor.

város marketing és kommunikációs stratégiájának megalkotása, illetve a célcsoportok tudatos megszólítása. A célcsoportok, igényeinek megismerése alapján olyan kínálat alakítható ki, amely a legjobban alkalmazkodik a célcsoportok igényeihez. Az egyes célcsoportok igényei között komoly konfliktusok is felléphetnek, melyek kezelésére szintén javaslatokat lehet adni: az eltérő érdekek megfelelő eszközökkel harmonizálhatóak.

Tudatos ingatlan és kapacitásgazdálkodás

Az Önkormányzatnak felesleges, kihasználatlan, valamint a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló ingatlanjaival gazdálkodnia kell. Ilyen lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására. Ennek mintájára ésszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége nézőpontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Ezzel az életkörülmények javításán felül támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, önmagukban is fontos kulturális, vagy közösségi értékek létrejötte.

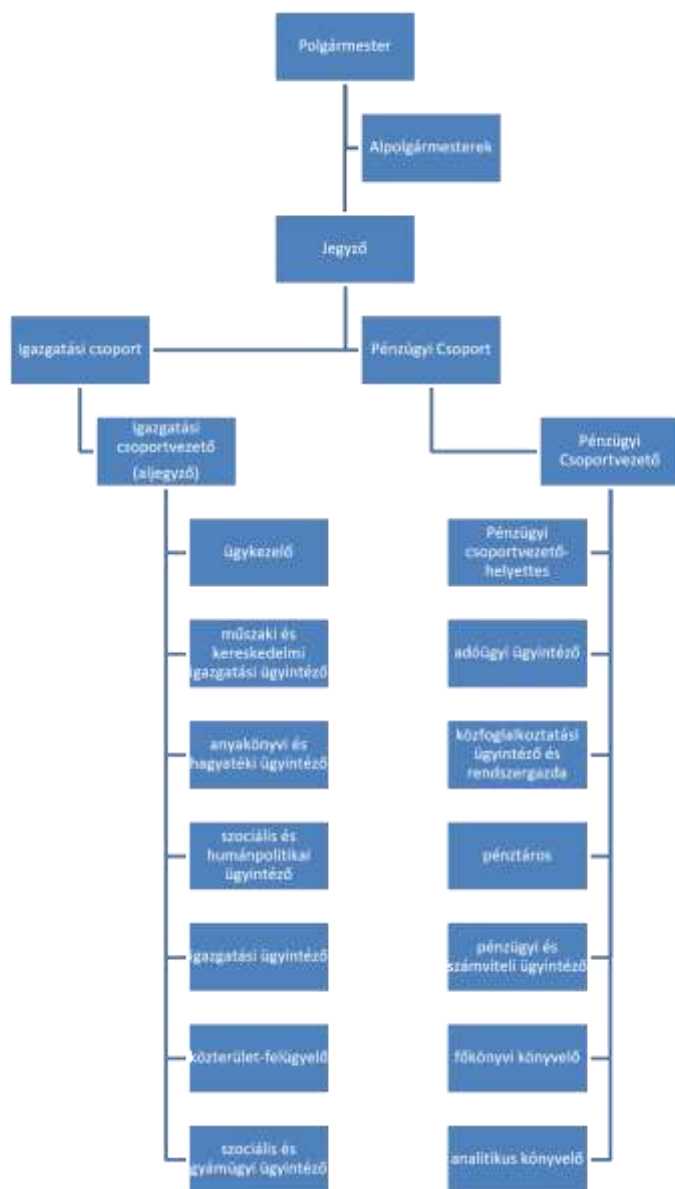
8.2 Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szervezeti kereteinek meghatározása

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szabályozásának megfelelően Battonyán a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a város Képviselőtestülete rendelkezik. A döntés előkészítési feladatokat a Képviselőtestület mellett működő „Településfejlesztési, Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Ügyrendi bizottság” látja el, mely a Szervezeti és Működési Szabályzat értelmében a megbízott főépítésszel együttműködve kidolgozza és előterjeszti a városfejlesztés szempontjából kiemelten fontos és ellenőrzött övezetekben a telekalakítás, építés előírásait tulajdonosi formától függetlenül. Emellett közreműködik a városi koncepciók, programok, tervek kialakításában. A bizottság e feladatkörében figyelemmel kíséri továbbá a város-rekonstrukciót, az ingatlanok hasznosítását.

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatalon belül működő Pénzügyi csoport feladata. A csoport feladatkörébe tartoznak az önkormányzat költségvetésével kapcsolatos tervezési feladatok, beszámolók elkészítése, Áfa bevallás készítése, pályázatokkal kapcsolatos ügyintézés, vagyonynyilvántartás vezetése, tárgyi eszköz nyilvántartása, kincstári számlák utalása, számlanyilvántartás, analitikák vezetése, statisztikák jelentése, normatív állami támogatások, elszámolások intézése, önkormányzati intézmények időközi pénzforgalmi és mérlegjelentéseinek elkészítése, közfoglalkoztatással összefüggő feladatok, stb. .

A Pénzügyi csoport szakemberei irodavezető a pénzügyi csoportvezető irányítása mellett látják el feladatukat. Az önkormányzat feladata a város térbeli és gazdasági fejlődését is nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának kezdeményezése, jóváhagyása. Az önkormányzat képviselő-testülete az általa megalkotott rendeletek és határozatok révén dönt a fenti célok megvalósítása érdekében a rendelkezésre álló pénzeszközök

nagyságáról, elosztásáról, az egyes pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. A képviselőtestület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai is.

9. ábra: Battonyai Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése

Battonya a 2021-2027 közötti fejlesztési időszakra vonatkozó ITS megvalósítását az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának jelenlegi szervezeti rendszerére támaszkodva kívánja biztosítani. Az önkormányzat településfejlesztési intézményrendszere a korábbi időszak tapasztalatai alapján alkalmas az ITS-ben foglaltak megvalósítására, a 2021-2027 közötti támogatási időszakra tervezett fejlesztések szervezeti hátterének biztosítására. Önálló Városfejlesztő Társaság létrehozását a város továbbra sem tervezi. Az elmúlt évtizedben számos projekt valósult meg a településen, köztük több tízmillió költséggel bírók. A pályázatok lebonyolításánál elsősorban a Polgármesteri Hivatal dolgozói működnek közre. Speciális területtel rendelkező pályázatok esetében ugyanakkor mindenképpen külső szakemberek bevonására is szükség lehet.

Battonyán a döntés előkészítést három bizottsági csoport segíti:

- Pénzügyi Bizottság

- Humánfejlesztési Bizottság
- Településfejlesztési, Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Ügyrendi Bizottság.

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet Battonya Önkormányzatának képviselő-testülete jelenti. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. A döntés előkészítési feladatokat tématerülettől függően a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik. A stratégiai menedzsment feladatokat az ITS készítés során közreműködő munkatársak viszik tovább, végzik a megvalósítás során is. A stratégia menedzsmentje során felmerülő fontosabb feladatok:

- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkező változások figyelemmel kísérése, szükség szerinti beavatkozások megtétele a célokra gyakorolt hatások mérlegelése révén
- A helyi társadalmi és gazdasági igények, lehetőségek és körülmények változásának nyomon követése, változások szükség szerinti bevezetése az ITS-be
- Az operatív menedzsment feladatokat ellátó szint feladatainak meghatározása és végrehajtásának stratégiai szintű felügyelete, eredmények értékelése, szükség szerinti korrekciók kezdeményezése.
- ITS megvalósítási időszakában – partnerségi egyeztetések irányítása, felügyelete
- Szakmai, stratégiai szinten a településközi együttműködések biztosítása

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések további részletes előkészítésének, majd megvalósításának feladatait az operatív menedzsment szervezet látja el, amely a Pénzügyi csoport munkacsoportját foglalja magában, együttműködve a szervezeti szinten az igazgatási csoporthoz tartozó építésügyi-műszaki szakemberekkel. Főbb feladatai:

- Döntéshozók részére éves beszámoló készítése az ITS megvalósításáról, időközben változó külső és belső tényezőkről, ennek megfelelően szükséges korrekciókról (pl: fejlesztések prioritás sorrendjében bekövetkező változások, ütemezés, pénzügyi tervezés, stb.)
- Az ITS szükség szerinti felülvizsgálata
- Az ITS megvalósítási fázisában a partnerségi egyeztetések szervezése, előkészítése, anyagainak kidolgozása. Ennek keretében a helyi lakosság tájékoztatására (holnap, helyi újság, helyi rádió, tv) alkalmas információk összeállítása. (évente legalább egyszer, jelentősebb események, változások esetén többször.)
- Adminisztratív feladatok ellátása
- Az ITS-ben foglalt fejlesztési elképzelések részletes előkészítésének koordinációja (szükséges tanulmányok, tervek elkészítése, pályázati dokumentáció összeállítása)
- A tervezett fejlesztések és időközben a stratégiához illeszkedő új projektekhez további forráslehetőségek (EU-s és befektetői, egyéb) felkutatása
- A fejlesztésekhez kapcsolódó beszerzések és közbeszerzések koordinációja
- A megvételre kijelölt ingatlanok megvásárlásához kapcsolódó feladatok ellátása (pl.: szerződések előkészítése)
- A terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében),

- A közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészítése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- Az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl. közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- A fejlesztések nyomon követése, a vállalt indikátorok teljesítésének figyelemmel kísérése és biztosítása
- A magánvállalkozások építési tevékenységének koordinálása (javasolt funkciók, beépítési formák megvalósulásának elősegítése)
- A fejlesztések mindenkori pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok és projektek elkészítése, esetleges bankhitelek felvétele)

8.3 Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Battonya környező településekkel való kapcsolata napi szinten is jelentős (elsősorban Mezőhegyes, Mezőkovácsháza). Battonya közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményei, kiskereskedelmi létesítményei a környező településeket kielégítő módon látják el szolgáltatásaikkal. Battonya és a környező települések között, a Dél-Békési Kistérségi Többcélú Társulása által végzett tevékenységeknek köszönhetően ugyancsak erős kötődés alakult ki. A város kiemelt célja az összehangolt térségi együttműködés megőrzése, további erősítése és tématerületi szélesítése.

Intézményesült településközi együttműködések

Dél-Békési Kistérség Többcélú Társulás

A Dél-Békési Kistérség Többcélú Társulás a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének biztosítása érdekében 2004-ben alakult meg, melynek központja Mezőkovácsháza. A Társulás a járási rendszer 2013. január 1. felállításával továbbra is működik. Főbb tevékenységi köre alapvetően a területfejlesztés, egészségügyi és szociális ellátás területére összpontosul. A kistérségi tagtelepülések megegyeznek a járás településeivel.

DAREH

Battonya tagja a 2006 márciusában alakult, - pillanatnyilag 93 tagot számláló - Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulásnak. A tagtelepülések közös célja, hogy a Társulás területén található bezárt, megfelelő műszaki védelemmel nem rendelkező lakossági hulladéklerakókat rekultiválja. Cél, hogy a mai kor elvárásainak megfelelő hulladékgazdálkodási rendszer létrehozásával, az újrahasznosítást szolgáló szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás széleskörű elterjesztésével csökkentse a lerakóhelyekre kerülő hulladék mennyiségét.

Településközi együttműködések az ITS megvalósítása során

Battonya a település térségi szerepköréhez igazodva a Stratégia megvalósítása során is fenn kívánja tartani - lehetőség szerint erősíteni és bővíteni - a környező településekkel már jelenleg is meglévő együttműködéseit. Továbbra is kiemelt fontosságúnak tartja a térségi hatással bíró projektek esetén a környező településekkel való projekt szintű együttműködéseket. Az ITS végrehajtása folyamán a tervezéssel megkezdett térségi egyeztetéseket különböző információs csatornákon (hirdetőtábla, hivatali honlap) keresztül a város továbbra is elvégzi. Ezek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez kapcsolódó fejlesztések, beavatkozások összhangban legyenek a járás és a környező települések stratégiáival és tervezett projektjeivel.

8.4 Monitoring rendszer kialakítása

8.4.1 Az output és eredmény indikátorok meghatározása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékolttól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet. E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsmet eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége. A 2007-2013-as, valamint a 2014-2020-as támogatási időszak egyik fontos tapasztalata, hogy a célok megvalósításának méréséhez szükséges adatok nem, vagy korlátozottan állnak a települések rendelkezésére, így a stratégia menedzselésének egyik fontos eszköze nem áll a települések rendelkezésére. Mivel a 2021-2027 közötti támogatási időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz objektíven

ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat rendelünk. A monitoring rendszer hatékony működésének alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet kialakítása. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek
- az indikátoroknak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell
- vonatkozni és alkalmasnak kell lennie az időbeli nyomon követésre

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrását (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül. Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata. Az eredményorientáltság erősítése a 2021—2027 közötti EU-s támogatási időszak kohéziós politikájának egyik kiemelt célja, így az eredmények mérése az előző időszakénál hangsúlyosabban jelenik meg a politika végrehajtásának minden területén. Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Eredményindikátorok:** Ezen indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához alkalmaztuk, meghatározásuk során az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul.
- **Kimeneti (output) indikátorok:** Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során ezeket beépítettük a monitoring mutatók közé.

Az indikátorok a középtávú célok elérését mérik, így eredmény jellegűek. Célértékük meghatározása a várhatóan bevonható források nagyságrendi becslése alapján történt meg, melyet a következő táblázatok mutatnak. Ezzel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a stratégia megvalósításához rendelkezésre álló forrás mennyisége, valamint pl. a támogatásokból elérhető források tematikus (ágazati) összetétele sem ismert, ezért az indikátorok célértékei elsősorban a település törekvéseit szeretnék kifejezni, valamint az ITS végrehajtásának értékelését hivatottak segíteni, nem pedig „vállalásként” értelmezendő értékek. Fontos kihangsúlyozni azt is, hogy a jelenleg rendelkezésre álló anyagok és ismeretek alapján meglehetősen nehézkes az indikátorokhoz tartozó bázisértékek meghatározása és az alapján a célértékek pontosítása. Ezek pótlása, kiegészítése feltétlenül szükséges a későbbiek során az ITS monitorozása, első éves felülvizsgálata során, hiszen a monitoring és értékelési rendszer, így a bázis és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek.

Tematikus cél	Javasolt eredmény indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1 A helyi gazdaság erősítése vállalkozóbarát gazdasági környezet és vendégbarát városi szolgáltatások kialakításával	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	ÁFSZ statisztika, Munkaügyi Központ statisztika	Évente
T2 A települési és természeti környezet fenntartható fejlesztése a város vonzerejének és népességmegtartó képességének növelése érdekében	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
	A fejlesztett közszolgáltatásokkal, közterületi fejlesztésekkel érintett lakosság	fő	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
	Becsült üvegházhatású gáz kibocsátások	CO ₂ t/év	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente
T3 A városi közösségek megerősítése, a társadalmi integráció elősegítése	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	Önkormányzati adatszolgáltatás	Évente

15. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Projektek megnevezése	Javasolt output indikátor	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Akcióterületi projektek				
Művelődési Ház felújítása	Jobb energiahatékonyságú középületek	Nem releváns	m2	Évente
Városellátó Szervezet hulladékkezelés, kármentesítés, raktár építés	Rehabilitált terület nagysága	Nem releváns	m2	Évente
Királyhegyesi Száraz-ér stég sétány kialakítás	Rehabilitált zöldterületek, vizes élőhelyek területek nagysága	Nem releváns	km2	Évente
Gazdaságfejlesztés Battonyán	Gazdaságélénkítő tevékenységgel érintett önkormányzati épületek száma	Nem releváns	db	Évente
Sportcsarnok energetikai korszerűsítése	Jobb energiahatékonyságú középületek	Nem releváns	m2	Évente
Orvosi rendelő energetikai korszerűsítése	Jobb energiahatékonyságú középületek	Nem releváns	m2	Évente
Battonyai strand fejlesztése	Fejlesztett gyógyfürdőkben, fürdőkben létrejövő új szolgáltatások száma	Nem releváns	db	Évente

Energiatakarékos térkivilágítás	Jobb energiahatékonyságú középületek	Nem releváns	m ²	Évente
Polgármesteri Hivatal épületének felújítása	Jobb energiahatékonyságú középületek	Nem releváns	m ²	Évente
Települési identitást erősítő helyi közösségépítő programok	Közösségi programok résztvevőinek száma	Nem releváns	fő	Évente
Szociális városrehabilitáció ERFA típusú épület és infrastrukturális fejlesztések	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	Nem releváns	fő	Évente
Szociális városrehabilitáció ESZA típusú szolgáltatások	Társadalmi akciókban résztvevők száma	Nem releváns	fő	Évente
Kulcsprojektek				
Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns
Hálózatos projektek				
Csapadékvíz elvezetés kialakítása és ITVT elkészítése	Megvédett lakosság száma	Nem releváns	fő	Évente
Belterületi utak fejlesztése Battonyán	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	Nem releváns	km	Évente
Belterületi kerékpárút kialakítása a Somogyi utcában	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	Nem releváns	km	Évente

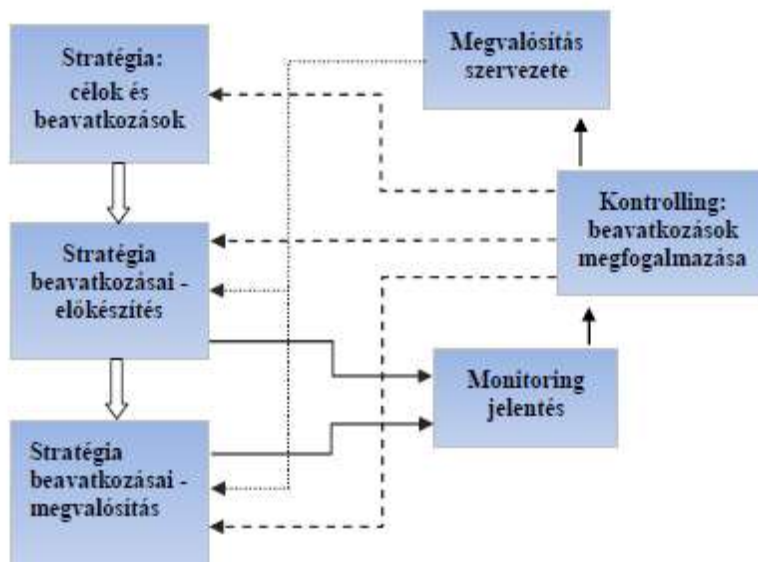
Külterületi helyi közutak fejlesztése	Átépitett vagy korszerűsített külterületi utak hossza	Nem releváns	km	Évente
További külterületi helyi közutak fejlesztése	Átépitett vagy korszerűsített külterületi utak hossza	Nem releváns	km	Évente
Önkormányzati területek parkosítása, fásítás	Létrehozott új zöldterület, vizes élőhely területek nagysága	Nem releváns	m2	Évente
Egyéb projektek				
Szabadidő-fejlesztés Battonyán	Rehabilitált zöldterületek, vizes élőhelyek területek nagysága	Nem releváns	km2	Évente
Tompapuszta – majorság turisztikai fejlesztése	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	Nem releváns	db	Évente
Bekapcsolódás térségi turisztikai pályázatba	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	Nem releváns	db	Évente
Szálláshelyfejlesztés	Fejlesztett szálláshelyek férőhelyeinek száma	Nem releváns	fő	Évente
Vállalkozások fejlődésének támogatása, letelepedésének elősegítése	Térségi programok résztvevőinek száma	Nem releváns	fő	Évente

Ipari park fejlesztés	A fejlesztett (esetlegesen újonnan létesített) iparterület és ipari park területe	Nem releváns	ha	Évente
Halnevelő kialakítása	Létrehozott új infrastruktúra területe	Nem releváns		Évente
Magyar-román együttműködési program Battonyán	A programokba bevont szakemberek száma	Nem releváns	fő	Évente

16. táblázat: A tervezett fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

8.4.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, illetve visszacsatol a végrehajtás folyamatába. Indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring elsődleges célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring: felelősét, kivitelezőjét, gyakoriságát, formai elvárásait, illetve a visszacsatolás módját. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is szem előtt kell tartani.

10. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása (Forrás: Battonya ITS, 2014-2020)

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: A képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, valamint a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: Javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: Negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, továbbá javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán. A monitoring bizottság tagjai:
  - o Polgármester

- A testületi bizottsági elnökök
  - Főépítész
  - A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
  - Egyéb civil szervezetek
  - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: A végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Negyedéves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint a jelentést az illetékes szaktanácsadók, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
  - a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
  - a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
  - a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
  - a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
  - javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - A megvalósítás szervezeti keretei
  - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
  - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése
  - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
  - A megvalósításra fordított pénzügyi források
  - A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is

- A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
- Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése
- Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

9 MELLÉKLETEK

---

1. számú melléklet: Az ITS 2019. évi módosítását elfogadó 73/2019.(IV.25.) sz. Kt. Határozat

Battonyai Polgármesteri Hivatal
5830 Battonya, Fő u. 91.
Tel.: 06-68/456-069 Fax: 06-68/457-615
e-mail: jegyzo@battonya.hu
Honlap: www.battonya.hu

KIVONAT

Battonya Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2019. április 25. napján megtartott üléséről készült jegyzőkönyvből:

73/2019.(IV.25.) Kt. Határozat

A képviselő-testület az előterjesztéshez csatolt Battonya Város Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítását elfogadja.

Határidő: azonnal
Felelős: Marjai János polgármester

Battonya, 2019. április 25.

Marjai János s.k.
polgármester

Varga István Tamás s.k.
jegyző

A kiadvány hitelesül: 2019.04.25.

